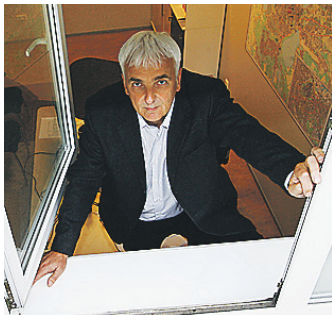

TELLIJATELE

Parimaks vangide oskustööga

Kinnisvara haldajate- ja hooldajate TOPi võitnud OÜ Hooldus Pluss kasutab vanglates kinnipeetavate oskusi. ►Kinnisvara

INVESTEERING

Tallegg kolib tootmise Loolt Tabasallu

Tallegg investeerib Tabasalus eile nurgakivi saanud uude tootmishoonesse ligi 16 miljonit eurot. Ettevõtte juhi TEET SOORMI kinnitusel kolimise ajal tootmine ei peatu. ►8-9

Äripäev

Kolmapäev, 5. september 2012
nr 159 (4581) 2,24 eurot

↑ EUR/USD
1,2579

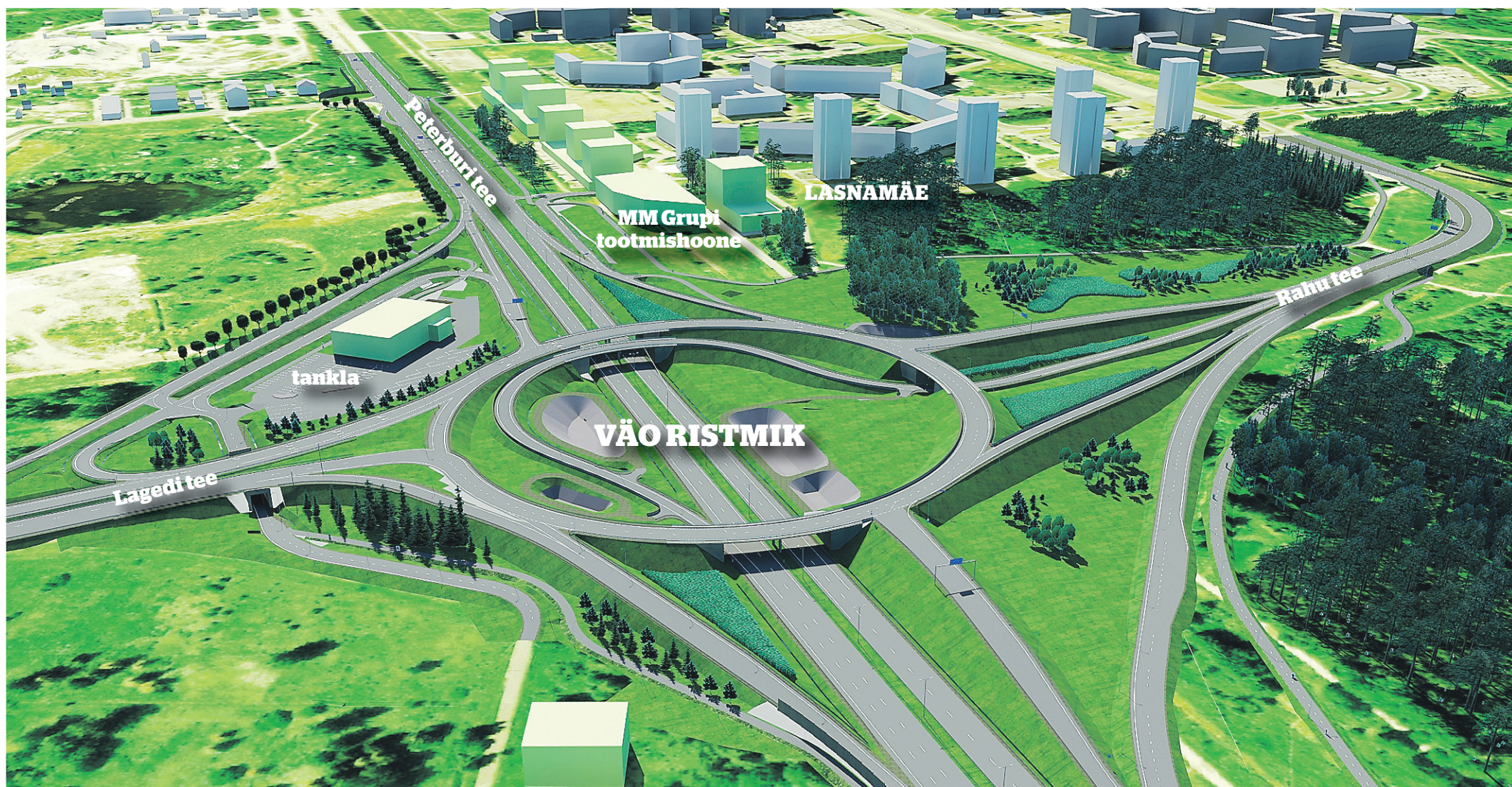
↓ USD/EUR
0,7950

↓ EUR/SEK
8,4075

↑ NordPool
45,34

↓ Euribor
0,528%

Vastuväide: euroraha sunnib kiirustama, ristmik ohtlik

► Plaanitav oluline Vao liiklussõlm võib inseneride sõnul ohtlikuks kujuneda. Aega aga projekti muuta eriti pole, kui ei taheta jääda ELi abirahast ilma. ►4-5

INVESTOR

Toomas Pro Kapitali aktsiaid ei osta

Pro Kapitalist ei ole dividendiakt-siat loota ja see on üks põhjus, miks investor Toomas otsustas kinnisvaraarendaja aktsiate avalikul pakkumisel kõrvaltvaatajaks jääda. ►20-21

VÖRDÖIGUSLIKKUS

Börsifirmadele tulemas sookvoodid

Euroopa börsifirmade nõukogudes peab Euroopa Komisjoni plaani kohaselt olema alates 2020. aastast vähemalt 40 protsenti naisi. Eesti börsifirmade juhtkondades on praegu naisi napilt. ►6-7

KAUBANDUS

Teder: väikepoode on lihtsam teha

Ettevõtja Hillar Teder ütles enda asutatud Venemaa kaupluseketi O'Key sisenemise kohta väikekaupluste ärisse, et väikepoode on ilmselt lihtsam teha. O'Key investeerib 380 miljonit eurot. ►11

KOLUMN

„Kuidas valija vastutustunde ja distsipliinini jõuaks, on allakirjutanu jaoks müstika.“

SEB privaatpanganduse strateeg Peeter Koppel kirjutab, et kullastandardil puudub tulevik. ►18

TEGIJA

Ahti Asmann

tagasi Eestis, Eesti Raudtee juhina

Eesti Raudtee on uut juhti otsinud mitu kuud, sobivate kandidaatide järele vaadati ka piiri taha, ent üsna üllatuslikult võttis eile raudtee-ettevõtte juhitoolil istet SEBd ja seejärel panga Ukraina äri juhtinud Ahti Asmann. Pangandusest on riigi struktuure juhtima mindud va-

remgi. Näiteks Aivar Rehe siirdus Hansapangast juhtima maksu- ja tolliametit ning n-ö kloppis selle tolmust puhtaks. Äripäev loodab, et ka eraettevõtlusest tulnud Asmann suudab meie raudteetaris- tu paremini teenima panna ja ettevõtte efektiivse- maks muuta. Jõudu ja edu!

REPLIIK

Kilk läks kooli

Ettevõtja Rein Kilk tegi teoks kevadel antud lubaduse ja asuski õppima Tartu Ülikoolis, plaanides ülikooli nelja aastaga lõpetada. Äripäeva peadirektor Igor Rõtov soovis 9. mai lehes, et Kilk ümber mõtleks, sest nii kaotaksime ühe tõelise ettevõtja, samas pole kindel, et saaksime asemele hea õpetaja. Kas Kilgist pärast lõpetamist tõesti õpetaja saab, seda näitab aeg.

KÕIK, kes kuulavad uudiseid kooliaasta alguse kohta, peaksid tõsiselt kaaluma õpingute taas- alustamist, ütles Rein Kilk ERRile.

PÄEVA FAKT

8

AVALDUST laekus Tallinna kultuuriväärtuste ameti välja kuulutatud konkursile Tallinna Linnateatri direktori ametikoha täitmiseks. Võitjaga sõlmitakse novembris viieaastane tööleping. Praegu on Linnateatri direktor on Raivo Põldmaa.

AJALOO ILU

Sebe uus soodussüsteem

6. augustil 2011 uuendas bussifirma Sebe soodustuste süsteemi, seades pileti hinna sõltuma sõitja vanusest ja nädalapäevast. Muudatus põhjustas tudengite pahameele, sest senisest igapäevasest 10protsendilisest soodustusest jäi ilma hinnanguliselt 15 000 ISIC-kaardi omanikust tudengit.

Hetkeseis. Vaatamata tudengite valjuhäälele vastuseisule jättis Sebe uuenduse kehtima.

TÄPSUSTUS

Eilses Äripäevas oli toimetaja näpuvea tõttu Urve Palo era- kondlikuks kuuluvuseks märgitud IRL. Tegelikult kuulub Palo endiselt sotsiaaldemokraatide hulka. Palume vabandust.

HOMME

Kuidas esindada ja kaitsta oma ettevõtte huve?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Avaliku sektori palgasurve tugevneb lähiajal veelgi

Avalikus sektoris ei maksa 20protsendisest palgatõusust unistada kellelgi, ütles rahandusminister Jürgen Liigi augusti keskel. Kohe varsti pärast seda said sarjata Ligi "kuluministri- test" kolleegid, kes tahaksid tuleva aasta riigieelarvest personalikulude tarvis üle 82 miljoni euro juurde saada.

Äripäev tuletab 2013. aasta riigieelarve menetlejatele meelde, et palgasurve avalikus sektoris suureneb kindlasti oluliselt. Tunda annab see juba tänavu: märtsikuine õpetajate streik ning plaanitatav arstide streik viitavad eelkõige palgapingetele ning alles teises järjekorras muudele raskustele. Kuigi õpetajate streigi tulemused õpetajate palgaootusi kindlasti ei kata – küsiti ju 40% palgatõusu kahe aasta jooksul, aga üle haridusministri huulte tuli vaid lubadus tõsta õpetajate alampalk 700 eurole –, poleks pedagoogid ilma streigita ilmselt sedagi saanud. Tohtrid on julgemad: möödunud aastal nõuti arstidele 20% ja öde- dele 40% palgatõusu, ent kõneks on olnud ka palga alammäär 60protsendine tõus. Arsti- de nõudmiste taga seisab vääramatu tõsiasi- na tohtrite karjamaalt marjamaale lahkumise laine, kuna siinsed palgad pole Euroopa oma- dega võrreldes konkurentsivõimelised, teiselt poolt aga ilmselt ka suhtumine "palju küsid, vähe saad, vähe küsid – üldse ei saa".

Kärpekohti küllaga. See ei tähenda, et rahan- dusminister peaks ministrite rahasoovidele avasüli vastu tulema. Küsija suu peale ei löö- da, aga rohkem lubada ka ei saa, kui on. See- tõttu on normaalne, et ministriumite ra- hasoovid leiavad enamasti vaid osalist rahul- damist. Küll aga leiame, et avalikus sektoris on kärpekohti veel küllaga ning ka koonda- misi ei peaks välistama. Augustis tegime üle- vaate ministriumite tugistruktuuridest ja

„Kompe- tentne riigiametnik väär-rib kõrget palka.“

leidsime, et spetsialiste, nõunikke, assisten- te ja konsultante on ministriumites palgal tunduvalt rohkem, kui väljastpoolt vaadates mõistlik paistab. Riiki ei peaks kulutama nii õhukeseks, et vajalikud teenused osutamata jäävad, ülemäära suured haldus- ja avalike su- hete osakonnad aga võiks pikemalt mõtlema- ta karmile dieedile allutada. Siis vabaneks res- surse ka palgatõusuks neile, kes seda tööpo- lest väärivad ning ilma kellela riik efektiivselt toimida ei saa.

Tulude suurendamine. Paraku saab palga- tõus tulla vaid koondamiste ja muude kulu- de kokkuhoidmise arvel, mille järelekaalu- miseks on praegune riigieelarve menetlemise aeg kõige sobivam. Kulude kokkuhoiu kõrval tasub mõelda ka tulude suurendamisele. Siin on kindlasti maksuaukude lappimine viljakas võimalus: kütuse käibemaksupettuste peata- mine on positiivse eeskujuna käepärast. Ausa maksumaksmise normiks saamine parandab ka konkurentsitingimusi ja tekitab summasid avalike teenuste paremaks osutamiseks.

Ettevõtjad mõistsid juba aasta alguses, et kui palgatõusu suhtes liiga jäik seisukoht võ- ta, hakkab see varem või hiljem tunda andma ärimahu kasvunumbrites. Näiteks turundus- valdkonnas mõnis palgatõusuplaane aas- ta alguses lausa 48% ettevõtteid. Eraettevõt- luses räägib palgatõusu poolt välisinvestori- te aktiivsus ja osa valdkondade tööjõupuus- dus, teiselt poolt pikkade kriisiaastate pük- sirihma pingutamise tüdimus. Samas on et- tevõtjad kahe jalaga maa peale jäänud. Sama soovitage avalikule sektorile. Optimeerige ja koondage ametikohad, milleta tegelikult toi- me saab, et hoida endale häid spetsialiste, kel- lele ka erasektor silma heidab. Kompetentne riigiametnik väärrib kõrget palka, mugava ära- olemise ruumi aga ei peaks avalikku sektoris- se üldse jääma.

LÕUNA BUFFEE
TOOMPEAL
11.30-15.00

Toompea, Kiriku Põik 4a, Tallinn
www.olematu.ee, olematu@olematu.ee
Tel +372 631 3827

Eestimaa on ilus!

PUHKA EESTIMAAL

www.maaturism.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevõll!

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

wasp project

müüme | parandame | paigaldame | hoiustame

Ära näe vaeva, saadame rehvid kulleriga koju kätte!

Broneeri rehviahetus 6 553 556

KUMM.EE

GOODYEAR
MICHELIN
Continental®

ÜTLES

» Ain Hanschmidt: Ma arvan, et Põhja-Euroopa ongi sellepärast edukas, et seal on väga palju nais-tippjuhte.

Tallinki suuromaniku sõnul tuleb naiste potentsiaali majanduses paremini ära kasutada.
LOE LAHEMALT LK 6-7

FOTO: RAUL MEE

Rimi võib müüki minna

A LAURA MALLENE
laura.mallene@aripaev.ee

Hollandi Royal Ahold teatas, et võib müüa 60protsendise osaluse Rimi omanikfirmas.

Eestis 81 kauplusega Rimi kuulub Rootsi juhtivale toidukaupade jaemüüjale ICA.

ICA-l on 2215 poodi ja mul-lune käive ulatus 95,2 miljardi Rootsi kroonini, vahendas Bloomberg. Ettevõtte tegutseb lisaks Rootsile Norras, Eestis, Lätis ja Leedus.

Prisma Peremarket Asi juhatuses esimehe Janne Tapio Lihavaineni jaoks pole Rimi võimalik müük suur üllatus.

“Kui nii on, siis ma ütleks, et see pole väga suur üllatus. Ma olen juba mitu aastat tagasi seda ennustanud. Kui me võrdleme teiste Euroopa tegijatega, siis seal on keskmiselt 3–4, maksimaalset viis ketti. Isegi väga suurtes Euroopa riikides. Eestis ongi viis suurtegi,“ märkis Lihavainen.

Lihavaineni sõnul võib müük tuua väga suuri muutusi, samas ei pruugi see midagi tuua. “Ilma selle informatsioonita, kes on ostjad, ei oska ma midagi öelda,” sõnas Lihavainen.

Vähemalt osa ICA osaluse müügiga saadud rahast tagastatakse Aholdi aktsionäridele erakorralise dividendi või aktsiate tagasiostu teel, prognoosisid SNS Securitise analüütikud, kes hindasid Aholdi ICA osaluse 2,1 kuni 2,4 miljardile eurole.

“Oleme aastaid argumenteerinud, selle (ICA – toim) müük peaks Aholdi omanikele lisaväärtust,” ütles ING Groepi analüütik John Davoid Roeg. Royal Aholdi osalust hindab ta 1,7 miljardi eurole.

Kaalutakse ka ICA börsile viimist. Aholdi aktsia tõusis eile uudise peale 4,2 protsenti, 10,26 eurole.

Analüütikud hindavad ICA turuväärtuseks kokku kuni 2,4 miljardit eurot.

Mis on mis Rimi Baltic AB

AINUOMANIKUKS on Rootsi ICA Grupile kuuluv ICA Baltic AB.

KAUPLUSI kolmes Balti riigis kokku 237 (Eestis 81, Lätis 110 ja Leedus 46), sealhulgas Eestis: 12 hüpermarketit, 13 supermarketit ja 56 odavmüügi-

kauplust. Eestis kannavad Rimi odavmüügi kauplused nime Säästumarket, Lätis ja Leedus on nimeks Supernetto. **ONTÖÖANDJAKS** rohkem kui 10 000 inimesele. Rimi Eesti Foodis töötab neist 2700.

Ryanair lõpetab enamiku lende Tallinnast

Iiri odavlennufirma Ryanair lõpetab oktoobri lõpus ja novembri alguses enamiku oma Tallinna lendudest, Tallinna asemel pääseb paljudesse sihtpunktidesse Riia.

Talvel jääb Ryanair Tallinnast lendama üksnes Londonisse, Oslole ja Milanosse, kirjutab seljakotirandur.com. Stockholmist

ja Barcelonasse läheb viimane lend 26. oktoobril, Frankfurti 27. oktoobril, Manchesteri ja Düsseldorf 5. novembril ning Dublinisse ja Bremenisse 6. novembril.

Riia lõpetab Ryanair 5. novembril Düsseldorf ja Liverpooli ning 6. novembril Karlsruhe lennud.

ARIPAEV.EE

LÜHIDALT 3

InseneriProjekt
Professionaalne ja usaldusväärne partner

EHITUSLIK projekteerimine

Teie professionaalne ja usaldusväärne partner

Inseneriprojekt OÜ • Pärnu mnt 158d
Telefon +372 656 6553 • info@inseneriprojekt.ee

www.inseneriprojekt.ee

Eelarve lisataotlusi 273 miljoni euro eest

Eilsel kabinetinõupidamisel andis rahandusministeerium valitsusele ülevaate lisataotlustest ja riigiasutuste personali- ja palgakuludest. 2013. aasta eelarve kohta esitati valit-

suse lisataotlusi 273 miljoni euro ulatuses, edastas valitsuse kommunikatsioonibüroo. Personalikuludeks esitati lisataotlusi 87,6 miljoni euro ulatuses.

ARIPAEV.EE

Professionaalidelt professionaalidele

*Kehtib kõikidele professionaalsetele sinistele elektrilistele tööriistadele, mis registreeritakse 4 nädala jooksul pärast ostu sooritamist aadressil www.bosch-pt.com/warranty

AKUTRELL-KRUVIKEERAJA GSR 14,4-2-LI Professional

- + 2 x 1,3 Ah Li-ioon akut
- + 1/4" metallipuude komplekt
- + 32-osaline värvikoodidega kruvikeerajaotsakute komplekt
- + Tic Tac pakk PH2 - 10 tk
- + 7 puidupuude kompl. X-Pro Line
- + topelt L-Boxx kohvr

+ tarvikud
väärtusega
45 €

Tehnilised andmed: aku ping - 14,4 V-Li, tühikäigupöörded - 1/2. käik - 0-400/0-1250 p/min, max pöördemoment - 38 Nm, max puuri Ø - metall/ puit - 10/25 mm, padrun - 1,5-10 mm, kaal - 1,3 kg.

€ 169,99*

Tellimisnumber: 0 601 9A4 400 ACC

PUURVASAR (kolm funktsiooni) GBH 2-20 D Professional

- + 10 SDS puuri

ERIPAKKUMINE

Tehnilised andmed GBH 2-20 D: nimivõimsus - 650 W, üksikloogi energia - 1,7 J, max ava Ø betoonis - 4-20 mm, max ava Ø õõneskroonpuuriga müüritises - 68 mm, kaal - 2,3 kg, SDS Plus kinnitus.

~~€ 181,99~~

€ 156,99*

Tellimisnumber: 0 611 25A 400 SL4

Küsige kampaaniakaupu kõikidest hästivarustatud kauplustest.

Lisainfo 654 9564

Kampaania kehtib 30.09.2012 või kuni kaup jätkub
* Soovituslik jaemüügihind koos KM-ga

BOSCH

Loodud kestma

NURKLIHVMAŠIN GWS 1400 Professional

- + 1 teemantlõikeketas
- + 22 lõikeketast
- + kohver

+ tarvikud
väärtusega
45 €

Tehnilised andmed: võimsus - 1400 W, tühikäigupöörded - 1100 rpm, ketta Ø - 125 mm, kaal - 2,2 kg.

€ 129,99*

Tellimisnumber: 0 601 824 900 ACC

NURKLIHVMAŠIN GST 75 BE Professional

- + 45 tikksaetera

+ tarvikud
väärtusega
44 €

~~€ 175,99~~

€ 144,99*

Tellimisnumber: 0 601 58E 001 ACC

Tehnilised andmed: võimsus - 650 W, käigupikkus - 23 mm, tühikäigupöörded - 500-3100 rpm, maks saagimissügavus - 90 mm, kaal - 2,3 kg.

ÄRIPÄEV 5. september 2012

toimetaja Meelis Mandel, tel 667 0128, e-post meelis.mandel@aripaev.ee

„Raul Vibo: Probleem on poliitikute ja ametnike ridades, kes selliseid asju sündida lasevad või mine tea, ehk isegi tagant tõukavad.

projekteerimisfirma Ramboll Eesti projekteerimisosakonna juht tanklaketi nägu ohtlikust liikluslahendusest

TEE-EHITUSE SUURPROJEKT

Hävitav hinnang uuele Vão ristmikule.

Rahulolematu ka suurettevõtja Margus Linnamäe

PIRET REILJAN
piret.reiljan@aripaev.ee

Kaks kogenud teedeinseneri esitasid vastuväite Tallinna tuiksoonele kerkiva mastaapse Vão liiklussõlme detailplaneeringule, sest peavad lahendust ohtlikuks. Olukord, kus teedeinsenerid planeeringule vastuväite esitavad, on Eesti praktikas erandlik ja viitab probleemi tõsidusele.

Vão liiklussõlm on üks Eesti olulisemaid, moodustades osa Tallinna ringteest ja omades suurt raskeveokite koormust. Vaatamata sõlme detailplaneeringu kohal hõljuvale liiklusohutikkuse probleemile surutakse lahendus suure tõenäosusega oluliste muudatusteta läbi, kuna 80% ulatuses Euroopa Liidu rahastatava ristmiku rajamise-ga ollakse sõises ajahädas.

“Praegu tuleks Tallinna linnal viivitamatult planeeringuga edasi minna – detailplaneeringu viibimine paneb plaanitud Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutamise tõsise riski alla,” sõnas maanteeameti planeeringute osakonna juht Tõnis Tagger. Euroliidu vahendite realiseerimiseks tuleb ehitushankeni jõuda järgmise aasta alguses ja ka siis pole enam ruumi läbikukkumiseks. Vão sõlme ehitamiseks kulub umbes kaks aastat ning euroraha väljamaksed peavad olema tehtud 2015. aasta lõpuks.

Planeeringu konnasilmaks peavad spetsialistid kütusejaeketi Olerex ärihuve, kuna kütusefirma surub oma tankla otse keset ristmikku ja seda otseühendusega ringtee keerisesse.

Veebruaris kirjutas Äripäev, kuidas Olerex maksab kinni riiklikult tähtsa Vão liiklussõlme ehitusprojekti. Juba siis viitasid asjatundjad huvide konfliktile ja projekti liiklusohutikkusele. Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts lubas lausa oma mütsi ära süüa, kui kuulis, et projekti rahastab kütusefirma.

Liiklemise sujuvus ohus. Nüüd, augusti esimeses pooles toimus Vão liiklussõlme detailplaneeringu avalik väljapanek, mispeale kaks teedeinseneri Tallinna linnaplaneerimise ametile vastuväite esitasid. Ramboll Eesti projekteerimisosakonna juht Raul Vibo ja vanemkonsultant Ain Kendra pole ise ega tööandja kaudu Vão liiklussõlmega seotud. Vibo võrdles vastuväite esitamist olukorraga, kus kontserdil viibiv arst tõttab haigele appi, kui-gi tal on vaba aeg. Samas nentis ta, et ei looda vastuväite reaalsele mõjule, kuna teab, et “mäng” käib

Ä Tasub teada Ettepanekud detailplaneeringu muutmiseks

Kuidas teedeinseneride Raul Vibo ja Ain Kendra vastuväite kohaselt tuleks liiklusskeemi Vão liiklussõlme detailplaneeringus muuta

1. KAHE RAHVUSVAHELISE MAANTEE LIIKLUS-SÕLME RAMPIDEL toimub ühesuunaline liiklus ühelt maanteelt teisele ning puuduvad otseühendused kinnistutele või juurdepääsutänavatele. Liiklussõlme rampide vahelisele alale ei tohi planeerida aktiivset maakasutust.

2. OLEMASOLEVALE JA PLANEERITAVATELE AKTIIVSE KASUTUSEGA MAAÜKSUSTELE tuleb tagada ohutud ühendused äri- või elutänavatelt ning ühendus põhimaanteedega tuleb planeerida jaotustänavate kaudu. Sealjuures on võimalik kasutada ära varem planeeritud ja ehitatud jaotusteede võrku.

„On läbi-nähtav, et liiklusskeem on koostatud kitsastest ärihuvidest lähtuvalt, seades ohtu kõik teekasutajad.

teedeinseneride vastuväitest Vão planeeringule

väga kõrgel ja suurte panustega. “Probleem on poliitikute ja ametnike ridades, kes selliseid asju sündida lasevad või mine tea, ehk isegi tagant tõukavad,” kommenteeris Vibo tanklaketi nägu ohtliku liikluslahendust.

Vibo ja Kendra töid oma vastuväites välja, et detailplaneeringus on eksitud põhimõtte vastu tagada liiklemise sujuvus ja liikluskeskkonna üheselt arusaadavus liiklejatele. Detailplaneeringu liiklusskeemis on ristmiku rampidele lisatud maha-sõidud Olerexi tankla kinnistule. Selline skeem on vaidlustajate hinnagul ohtlik. “On läbinähtav, et liiklusskeem on koostatud kitsastest ärihuvidest lähtuvalt, seades ohtu kõik teekasutajad,” seisab vastuväites.

Olerex võrdsetest võrdsem. Lisaks viitavad teedeinsenerid, et ühe maaomaniku huvidest lähtuva erandliku skeemi planeerimine tõstatab võrdse kohtlemise printsiibi. “Kas ka teistelt ristmiku harudelt võiks planeerida otse juurdepääsud piirnevatele kinnistutele?” küsisid nad. Selle küsimusega haakub teine vastuväide detailplaneeringule, mille esitas MM Grupi juhatuse liige Margus Linnamäe. Nimelt kaob uue detailplaneeringu järgi ühendus Rahu teelt Sinimäe tänavale, kus asub MM Grupi tootmishoone (vt skeemi esiküljel). Linnamäe teeb ettepaneku täiendada planeeringut, lisades Peterburi teelt Sinimäe tänavale ka väljapööramise koos kiirendusreaga.

Teedeinsenerid lisasid, et liiklusohutikkuse kõrval on tegemist ka kalli lahendusega, kuna näiteks rampidelt planeeritud mahukad ühendused Olerexi kinnistule saaks asendada lihtsa tänavapikendusega.

ETTEVÕTJA Margus Linnamäe esitas Vão ristmiku planeeringu vastu samuti vastuväite, kuna talle kuuluva ettevõtte MM Grupp tootmishoone lõigatakse ära senisest ühendustest. FOTO: ANDRAS KRALLA

76 000

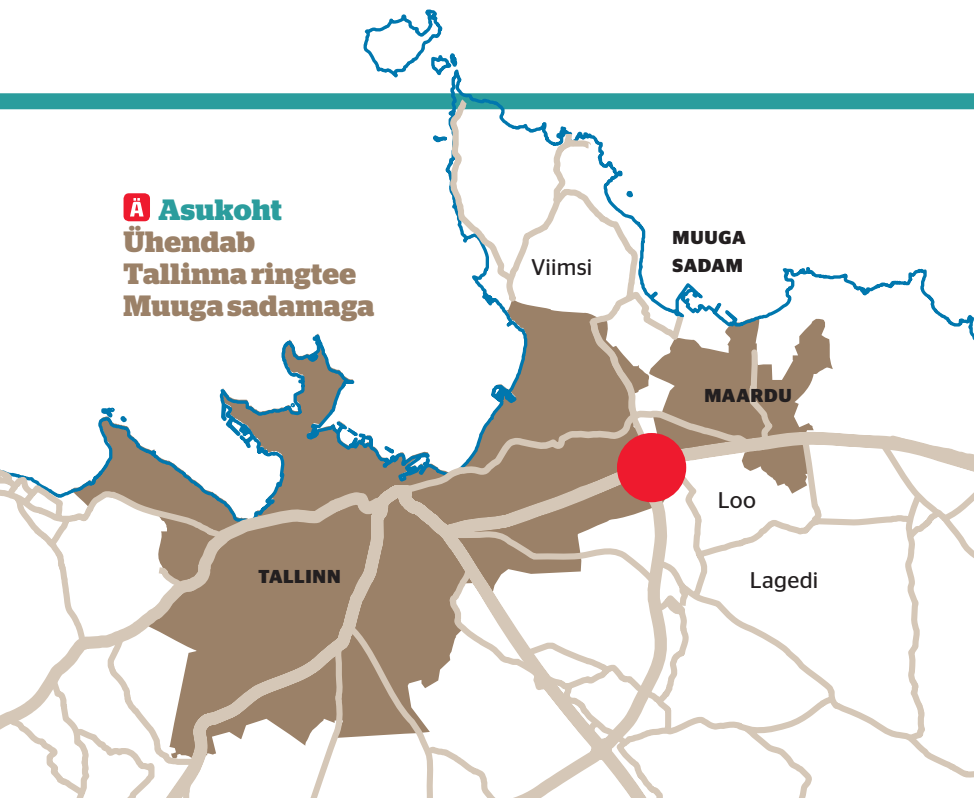
KAANEL 5

autot ööpäevas läbib prognoosi kohaselt 2027. aastaks Vão uut liiklussõlme. Võrdluseks, prognoos Ülemiste liiklussõlmele 2030. aastaks on 200 000 ning Haabersti ristmikule 2025. aastaks 60 000 autot.

5. september 2012 ÄRIPÄEV

toimetaja Meelis Mandel, tel 667 0128, e-post meelis.mandel@aripaev.ee

Ä Asukoht
Ühendab
Tallinna ringtee
Muuga sadamaga

Ekspertiis soovib tanklast loobuda

Äripäev avalikustas veebruaris huvide konflikti, kus Vao liiklussõlme liiklusohutuse auditi (LOA) tellis detailplaneeringu ja ehitusprojekti koostaja K-Projekt, mitte vastutav maanteeamet. Seejärel teatas maanteeamet, et tellib auditile täiendava ekspertiisi. Hiljuti valminud LOA ekspertiis viitab probleemidele liiklusohutusega.

Näiteks soovib ekspertiis kaaluda teenindusjaama (Olerexi tankla – toim) ärajätmist sõlme alas, et lihtsustada ristmiku liiklusskeemi. Teenindusjaama

liikluse toomine otse sõlme tekitab konfliktpunkte.

Ekspertiisi ettepanekutele koostas vastused K-Projekt, kes tõi tankla kaitseks välja, et selle prognoositavad liiklumahud on küllaltki väikesed, et mõjutada oluliselt liiklusohutust. Ja et teenindusjaama ees olev juurdepääsutee on olulise tähtsusega ka piirkonna elanikele.

Ka toob ekspertiis välja, et LOA pole arvestanud kogu tehnilise projekti liiklusohutuse puudustega, vaid ainult üksikute sõlmpunktide probleemidega.

Lisaks viitab LOA ekspertiis probleemile, et LOA korraldati projekti valmimisega samal ajal. "Seetõttu oli auditeerija osaline projektilahenduse valmimises," märgib ekspertarvamus. K-Projekt teatas oma vastustes, et auditi ja projekti samaaegne koostamine ei tähenda, et audiitor osales projekti koostamisel. Samas on teada, et audiitori märkustega arvestati projekti koostamisel.

Maanteeamet ootab praegu LOA koostajalt auditi täpsustamist.

10.09

hiljemalt vastab Tallinna linnaplaneerimise amet teedeinseneride ja ettevõtja Margus Linnamäe esitatud vastuväidetele.

Ä Loe veebist

Reaalprojekt OÜ koostatud ekspertarvamus Vao ristmiku projektile
WWW.ARIPAEV.EE

VÃO LIIKLUSSÕLM

Rahu, Peterburi ja Lagedi tee mitmetasandiline ristmik ühendab Muuga, Paldiski ja Tallinna kesklinna sadamaid ning rahvusvahelisi põhimaanteed. Teedeinsenerid on sõlme nimetanud Eesti maanteetranspordi tähtsaimaks.

Liiklussõlme ehitamise piirhind on 19 miljonit eurot, ehitamist rahastab 80% ulatuses Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond.

Detailplaneeringu algatas maanteeamet juba 2007. aastal, kuid algne versioon läks täielikult muutmisele 2011. aasta alguses.

Detailplaneeringut on võrreldud Rocca al Mare ringina tuntud Haabersti ristmikuga, mis on Eesti õnnetusterohkeim. Haabersti ringteel on otseühendus Statoili tanklaga, Vãoisse on planeeritud Olerexi tankla.

NÜÜD
2500€
väärtuses
talvepakett
kauba peale

Talvepakett sisaldab:

- ★ Jeep valuvelgedega naastrehvid
- ★ porisirmid
- ★ kummimatid salongis ja pagasiruumis
- ★ Jeep lumehari
- ★ Jeep kingitus

2 aastat
tasuta
maanteeabi

Jeep Grand Cherokee

3.0 CRD V6 Aut

Küsi Jeep liisingupakkumist
Kuumakse alates

484 €

*Liisingu näidispaakumine: kasutusrent, sissemakse 10%, periood 60 kuud, intress 1,95% + 6 kuu Euribor, jääkväärtus 30%

Kampaania kehtib 31. oktoobrini.

Keskmine kütusekulu 8,3 l/100km, CO₂ emissioon 218 g/km.

SILBERAUTO

Jeep® peaesindus Eestis AS Silberauto • Tallinn • Peterburi tee 50a Tallinn tel 5333 7943 • Tartu • Ringtee 61 tel 730 0785 • Pärnu • Riia mnt. 231a tel 445 1999 • Jõhvi • Jaama 42a tel 5333 7740 • Viljandi • Pargi 3b tel 435 4902 • Rakvere • Haljala tee 1, Tõrremäe Tel 5333 7875 • Kuressaare • Tallinna 82b tel 5333 7794 • www.jeep.ee • Jeep on Chrysler Group LLC registreeritud kaubamärk.

Jeep

VÕRDÕIGUSLIKKUS

Euroopa Komisjon surub börsifirmadele sookvoote.

Kehtestatakse vaid suurematele

HANNES SARV
hannes.sarv@aripaev.ee

Euroopa börsifirmade nõukogudes peab alates 2020. aastast olema vähemalt 40 protsenti naisi, vastasel korral võib tulevikus firmat trahvima hakata. Vähemalt sellise ettepaneku kavatses järgmisel kuul teha Euroopa Komisjoni justiitsvolinik Viviane Reding, kirjutas Financial Times eile. Eesti börsifirmadegi juhtkondades napib naisi.

Tallinna börsifirmasid, kus pole kõrgemas juhtimisse mitte ühtegi naist kaasatud, on mitu, kuid vähe on naisi ka teistes. Kõik need firmad Euroopa Komisjoni kavandatava kvoodiprogrammi alla samas mahtuma ei hakkaks. Et firmat sundida naisi juhtkonda kaasama, peab kava järgi ettevõtte olema piisavalt suur. Financial Timesi käsutuses oleva eelnõu esialgse variandi järgi hakkab kavandatud sundus tööle juhul, kui firmal on vähemalt 250 töötajat ja ettevõtte aastane käive vähemalt 50 miljonit eurot. Nii ei puudutaks see kuidagi näiteks börsi kinnisvaraprojekti Trigonit.

Keegi pole kandideerinud. Ehkki ka Arco Vara jääks oma praeguste tulemuste ja töötajate arvuga allapoole plaanitatavat kvooditaset, on nad viimasel ajal tublisti nõukogu täiendanud – viimati valis ettevõtte nõukogusse Arvo Nõgese ja Rain Lõhmuse. Miks teil naisi ei ole? Nõukogu esimees Richard Tomingat ajab küsimus kergelt naerma. “No keegi pole kandideerinud,” sõnas ta. “Kui kästakse ja sellele peaks järgnema mingi trahv, siis tuleb kedagi igal juhul leida. Aga see on pseudoteema muidugi,” lisas ta.

Merko Ehituse juhatuse esimees Andres Trink

Võrdlus Kõige naisterikkam on Baltika

naised Tallinna börsifirmades

	juhatas	nõukogu
Baltika	3*	2
Tallinna Vesi	2	-
Ekspress	1	-
Harju Elekter	-	1
Nordecon	-	1
Olympic EG	-	1
Premia Foods	1	-
Tallink Grupp	-	1

* alates oktoobrist

ÜHTEGI NAIST EI OSALE ARCO VARA, MERKO EHITUSE, SILVANO FG, TALLINNA KAUBAMAJA, TRIGONI JA SKANO GROUPI JUHTIMISES.

ALLIKAS: TALLINNA BÖRS

sõnas, et ilmselt selgub tulevikus, kas Euroopa Komisjoni initsiatiivid puudutavad ka meie piirkonna suhteliselt väikeseid börsiettevõtteid. “Seadusandlust kõrvale jättes olen kogu aeg pooldanud seda, et ettevõtetes, olgu selleks pank või ehitusfirma, oleks juhtivatel positsioonidel rohkem naisi. Nii nagu ühiskonnas tervikuna aitab see ka ettevõtetes tagada tasakaalustatud arengut,” ütles ta.

Trink märkis, et ehkki nõukogu ja juhatuse tasandil naisi pole, on neid teistel juhtivatel kohtadel – näiteks kinnisvaraarenduse divisjoni direktor, pearaamatupidaja, valdusettevõtte finantsjuht. “Võiks olla rohkem. Kahjuks on ehitusvaldkond selline, mille vastu on naistel suhteliselt vähem huvi. Loodetavasti see ajas muutub,” lisas ta.

Tallinki juhtide seas on üks naine – nõukogu liige Eve Pant. Tallinki üks suuromanikke ja nõukogu liige Ain Hanschmidt sõnas, et ju naised on alalhoidlikumad ja võtavad vähem riske, seetõttu pole neid ka ettevõtete juhtimises nii palju. Samas lisas Hanschmidt, et võrdsuse poolt on ta kindlasti.

Põhjamaade edu võti. “Ma arvan, et Põhja-Euroopa ongi sellepärast edukas, et seal on väga palju naistippjuhte või spetsialiste kõrgemal tasemel,” märkis Hanschmidt. Tema sõnul on õige, et naiste potentsiaal tuleb majanduses paremini ära kasutada. “Aga kas see kvoot on 40% või 50%? Ma arvan, et see peaks kuidagi normaalsemalt kasvama,” lisas ta.

MERKO Ehituse suuromanik Toomas Annus (vasakul) ja juhatuse esimees Andres Trink on sunnitud tõdema, et ehitus naisi eriti ei huvita.

FOTO: VEIKO
TOKMAN

Prokuratuur ei näinud Tallinna Sadama kaiehitusel kelmust

Riigikontroll saatis kolme nädala eest Põhja ringkonnaprokuratuurile avalduse, milles palus kontrollida, kas ehitusettevõtte KMG Inseneriehituse AS võib olla toime pannud kelmuse.

Riigikontrolli esitatud kahtlustuse järgi esitas ehitusfirma KMG Tallinna Sadamale valeandmeid, et suurendada tööde eest makstavat tasu 2,4 miljoni euro võrra.

Prokuratuur otsustas eile pärast riigikontrolli avalduse ja selle lisadega tutvumist, et neis

puuduvad andmed, mis viitaksid kelmusele, ega algatanud kriminaalmenetlust.

Põhja ringkonnaprokuratuurile esitas kuriteoteate riigikontroll, mille valmiv audit kesken- duse 2008. aastal Tallinna Sadama ja ehitusettevõtte KMG vahelisele lepingule ning selle maksumuse suurendamisele.

Riigikontrolli tolaegne audit puudutas uue kai ehitamist Muuga kaubasadamasse.

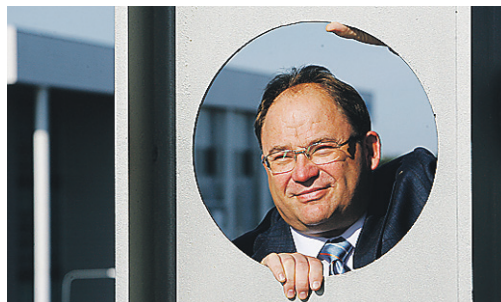
Tallinna Sadam on enda võimalikku süüd eitanud.

ARIPAEV.EE

Eesti Ekspress seljatas Neinar Seli. Hagi maadevahetuse artikli pärast

Riigikohus ei hakanud menetlema ettevõtja Neinar Seli kassatsioonkaebust tema ja Eesti Ekspressi vahelises kohtuasjas.

Riigikohus otsustas 3. septembril, et ei hakka menetlema Seli kassatsioonkaebust Tallinna ringkonnakohtu varasema otsuse peale. Seli pöördus 2009. aastal kohtusse Eesti Ekspressi artikli “Maadevahetuse pöörasid parseldamiseks reformierakondlased” peale, pidades artiklit tema au ja vääriskust solvavaks ning nõudes talle tekitatud mittevaralise kahju hüvitamist.

ETTEVÕTJA Neinar Seli läks oma hagiaga välja riigikohtuni.

FOTO: ANDRAS
KRALLA

Hagis nõudis Seli, et lükataks ümber ebaõige faktiväide, nagu oleks Seli riigikogus läbi lükanud kaitsavate loodusobjektide seaduse muutmise.

Artikli kirjutanud ajakirjanik Tarmo Vahter pälvis selle eest Bonnieripreemia. Lugu paljastas maa-ametilt kohtuga välja nõutud dokumentide abil, kuidas re-

formierakondlased enne Rahvaliidu maavahetusskandaali uljalt maid vahetasid.

Eesti Ekspress kirjutas, et riigikogus ettekande teinud Lõuna-Eesti suurärimees, samuti reformierakondlane ja toona keskkonnakomisjoni liige Neinar Seli kutsus üles muutma maadevahetuse korda. “Riik kaitses loodusobjekte paremini kui mõni eraomanik,” alustas Seli oma põhjendust. “Eraomanik võib üritada majandustegevusega loodusobjekte pigem kahjustada.”

ARIPAEV.EE

13,7

protsenti oli ELi statistika kohaselt jaanuaris naisi suurte avalike ettevõtete juhtkonnas.

Ä Kommenteer Pastakast välja imetud teema

KRISTEL KIVINURM-PRISALM,
varahaldusettevõtte Avaron juhtivpartner

Aga kust võtta nii palju ajudega naisi? Praegune olukord, kus ettevõtete nõukogudes ja juhatustes on enamikus mehed, on reaalsus ja ma arvan, et lähema kümne aasta jooksul see oluliselt ei muutu.

Tegemist on pastakast välja imetud teemaga, mis ahistaks ettevõtete juhtimist. Seadus meenutab mulle aastaid tagasi Lõuna-Aafrika Vabariigis reisil kuuldut. Seal peab olema ettevõtete omanikeringis vähemalt üks mustanahaline. Ettevõtted vastasid tingimustele, aga täieõiguslikult juhtimisse ja omanikeringi (dividendisaajateks), ma kardan, mustanahalised ikkagi ei jõudnud.

Kui seadus kehtestatakse, ei soovi ettevõtted trahve maksta ja suure tõenäosusega "mehitavad" firmad käpiknukk-naistega, kellele kirjutatakse ette, mida öelda ja kuidas hääletada. Ei poolda seadust.

Lähenedamine peab olema veelgi laiem

LIINA KANTER,
sotsiaalministeeriumi soolise võrdõigustikuse osakonna juhataja

Põhimõtteliselt toetab Eesti praegu pigem laiapõhjalist ja mitte ainult ettevõtete nõukogudes naiste arvu suurendamisele keskendunud lähenedamist. Leiame, et nii ühiskonnas tervikuna kui ka organisatsioonides on vajalik edendada soolist võrdõigustlikkust laiemalt.

Sellise laiapõhjalise lähenedamise tugevus seisneb selles, et luuakse soodus pinnas naiste osalemise suurendamiseks otseste langetamise protsessides nii ühiskonnas laiemalt kui ka organisatsioonides.

Siiski on mõnes Eesti firmas ka ilma kvoodita nais- ja meesjuhtide osakaal nagu mõõdetult paigas – näiteks Baltikas. Praegu on ettevõtte nõukogus kaks naist ja kolm meest. Baltika juhatusse lisandub oktoobris aga Kati Kusmin, mis tähendab, et tegevjuhtimises saab olukord olema vastupidine.

Financial Timesi teatel on Euroopa Liidu ametnikud seisukohal, et soolise esindatuse poolest juhtivkohtadel on olukord liidu 27 liikmesriigis tasakaalust väljas. Kui kehtestatakse kõnealune kvoot, võib lisaks trahvile naiste kaasamata jätmise hakata tõkestama ettevõtte võimalusi saada riigiabi ja piirama juurdepääsu riiklikele tellimustele.

Maksuamet tabas Tartus petturitest suhkrumüüjad

Maksu- ja tolliameti uurimis- osakonna töötajad avastasid kriminaalmenetluste raames kaks Tartus tegutsevat isikute gruppi.

Kahtlustuse kohaselt müüsid isikud eri osaühingute kaudu suurtele hulgimüügifirmadele suhkrut, vahendas maksuamet. Kogutud tõenditest selgub, et kahtlusalused müüsid tänava aprillist kuni juulini kokku ligi 3500 tonni suhkrut, millelt jäeti tasumata käibemaks.

Kahtlustuse kohaselt soetasid isikute grupid suhkrut näiliselt ostu-müügiahelasse kaasatud ja

650

tuhat eurot käibemaksu jätsid maksupetturid riigile maksmata.

nende kontrolli all olevatelt OÜ-delt, mille kaudu osteti suhkrut Lätist ja Leedust 0% käibemaksuääruga. Edasimüügil Eestis tekkis käibemaksu tasumise kohustus, kuid gruppide kontrolli all olevad ettevõtted jätsid käibemaksu riigile tasumata.

Kriminaalmenetluste raames on tänaseks eeluurimiskohtuniku loal vahistatud neli inimest, kokku on kahtlustatavana üle kuulatud üheksa inimest. Enamik neist on varem kriminaalkorras karistatud varavastaste kuritegude, sh kelmuste eest.

ARIPAEV.EE

Reisijaid rohkem

Tänavuse aasta esimese kaheksa kuuga reisis Estonian Airiga 603 741 reisijat, sh regulaarlendudel 602 573. Võrreldes eelmise aasta sama ajaga suurenes reisijate arv Tallinnast algavatel regulaarlendudel 76,1%, teatas ettevõtte.

Augustis lendas Estonian Airiga 87 963 reisijat, sealhulgas kõik regulaarlendudel. Reisijate arv Tallinnast algavatel regulaarlendudel suurenes 66,1%.

ARIPAEV.EE

PALGATÕUS

Ametiühingud nõuavad palgatõusu

Eile oli koos ametiühingute keskkliidu juhatus, kus leiti, et järgmise aasta majanduskasvu põhjal peaks ka palku 6-7% tõstma. Ametiühingute arvutuste aluseks on möödunud reedel rahandusministeeriumis esitletud majandusprognoos, mille järgi kasvab Eesti sisemajanduse kogutoodang järgmisel aastal 3%, vahendasid ERRi raadiouudised.

"Kui vaatame hinnatõusuprognoosi, mis on 3,5%, ja majanduskasvu prognoosi, mis on 3%, siis 6-7% on täiesti õigustatud palgatõus," rääkis keskkliidu juht Harri Taliga.

TEHNOLOOGIA

Nokia toob turule muusikateenuse

Turupositsiooni säilitamisega hädas Soome mobiililootja Nokia teatas eile USAs pakutavast tasuta muusikateenusest.

Lumia telefonid täienevad Nokia Music teenusega, mille kaudu on telefonikasutajatel võimalik kuulata muusikat 150 *playlist*'ist, vahendasid ERRi uudised Nokia teadet.

EESTI KULTUURKAPITAL

Eesti Kultuurkapital kuulutab välja avaliku konkursi

EESTI KULTUURKAPITALI JUHATAJA ametikoha täitmiseks.

Juhataja vastutab Eesti Kultuurkapitali igapäevase töö ja strateegilise juhtimise eest.

Juhataja volituste tähtaeg on kuni neli aastat.

Nõudmised kandidaadile:

- kõrgharidus (soovitatavalt majanduslane või juriidiline);
- organisatsiooni juhtimise kogemus;
- hea algatus- ja analüüsivõime;
- hea suhtlemis- ja väljendusoskus;
- hea eesti, vene ja inglise keele oskus;
- ausus, täpsus ja uuendusmeelsus;
- kunstilise eneseväljenduse väärtustamine.

Pakume:

- huvitavaid väljakutseid ja isiklikku arengut;
- toetavat meeskonda ja toimivat organisatsiooni.

Kandideerijal palume esitada:

- avaldus;
- elulookirjeldus;
- kõrgharidust tõendava dokumendi koopia;
- kirjalik visioon Eesti Kultuurkapitali arengust aastateks 2013–2016 (kuni 2 lk).

Tööle asumise aeg: 01.11.2012

Dokumendid märgusõnaga "Juhataja" palume esitada hiljemalt **21.09.2012** Eesti Kultuurkapitali aadressil Suur-Karja 23, 10148 Tallinn, või e-posti teel digitaalselt allkirjastatuna aadressil Hogle.Vilipuu@kulka.ee

Lisainformatsioon: Hogle Vilipuu, telefon 699 9150

OÜ REPSTON
Vana-Narva mnt 27b
74114 Maardu
tel 635 2833
info@repston.ee
www.repston.ee

NÜÜD BALTIMAADES AINULAADNE UUE GENERATSIOONI FIIBERLASERLÕIKUSROBOT EESTIS.

Lõikame profiil- ja lehtmaterjali, terast, roostevaba terast, alumiiniumi, messingut ja vaske.
Lehed 3000 × 1500 mm, profiilid 160 × 160 mm, ümarprofiil 16–225 mm.

PÖLLUMAJANDUSMINISTER
Helir-Valdor Seeder eile nurgakivi panekul oma visiitkaarti urni laskmas, mida hoiab Talleggi turundusjuht Triin Kõrgmaa.

FOTOD: ANDRAS KRALLA

UUS TOOTMISHOONE

Tallegg investeerib ligi 16 miljonit. Lihatoöstus kolib Tabasallu

KADRI PÕLENDIK
kadri.polendik@aripaev.ee

Eile pandi nurgakivi **Asi Tallegg** uuele tootmis-
hoonele, millega plaanitakse viia kogu lihatoot-
mine Tabasallu. Uue kompleksi valmimisse inves-
teeritakse 15,6 miljonit eurot.

Tootmishoone ehitus on jätk 2009. aastal ala-
nud renoveerimistöödele olemasolevas tapamajas.
Kokku tehakse ehitustöid 6500 ruutmeetril, mil-
lest 5000 moodustabki uus tootmishoone, nii rää-
kis nurgakivi panemisel Talleggi tootmisdirektor
Vallo Kruusimägi. Ta lisas, et koostöös Merko Ehi-
tusega on ehitus käinud juba paar kuud ning seni
probleeme ei ole olnud.

“Meie ise väga ei kiirusta, aga Merko kiirustab
sellega päris tugevalt, nii et jaanipäevaks on ta lu-
banud siit juba oma asjadega ära kolida,” lausub
Kruusimägi.

„
**Nüüd
oleme
sammu
võrra teis-
test Balti
linnukas-
vatajatest
ees.**

**Talleggi juha-
tuse esimees
Teet Soorm**

Uue kompleksi avamine on planeeritud 2013.
aasta lõppu. Selleks ajaks peaks olema kogu liha-
tootmine ümber kolinud Loot Tabasallu. Talleggi
juhatuse esimehe Teet Soormi sõnul ei tohiks ko-
gu selle aja jooksul tootmine hetkekski katkeda.

“Me teeme selle ära,” kommenteeris Soorm toot-
mise jätkamist kolimise ajal. “Tootmine ei katke-
nud ka sel ajal, kui tapasale välja vahetasime. See
on väga raske ja pingeline, aga siia maani on töö
tehtud saadud.”

Uued liinid. Soorm lisas, et uues tootmishoones
vahetatakse liinid, mis olid pärit 1980. aastatest.
Uutel liinidel on võimalik päevas läbi lasta 6000
lindu varasema 4500 asemel.

“Meie algtootmine tuleb sellise mahuga, et sel
aastal me tapame kusagil 10 500 000 broilerit sel-
les tapamajas. See on ühe vahetuse töö. Pikas pers-
pektiivis on võimalik panna see tapamaja tööle ka-
hes vahetuses ehk 22 000 000 broilerit aastas tap-
pa,” rääkis Soorm. Uutele liinidele esialgu sellist
hulka linde ei lähe, sest praegu optimeeritakse
mahtu 12 miljonile broilerile aastas. Talleggi ju-

VOLAKÜTID INKASSO

KUI TEIL ON VÖLANÕUETEST TULENEVAID
PRETENSIOONE JÄRGMISTE ISIKUTE VASTU,
SIIS VÕTKE ÜHENDUST VÖLAKÜTTIDEGA:

Saaremaa Kala OÜ	11000032	Tarmo Ratas
Alkomarket OÜ	11784252	Sergey Ponomarev, Seppo Antero Marttila
Realitet OÜ	11451025	Leanika Klaassen
Töötute Adaptatsioonikeskus MTÜ	80197643	Olga Filippova, Larissa Štukaturova
Tactical City OÜ	11544370	Tõnis Orumaa
Est Arms OÜ	11751169	Tõnis Orumaa
Renosegu OÜ	10974660	Hardi Edela
EXE-Project OÜ	12012965	Endrik Kull
Rakken Est OÜ	11071960	Erki Mehikas, Virgo Tsõtsini
Võhu Vein OÜ	10229471	Džamala Gassõmova, Rašad Azimov, Aleksei Krjutškov
Musteroi OÜ	10091707	Aleksei Brõzgalov
Barvinoks OÜ	11668250	Vladimir Kotenko
Marknet Media OÜ	12077380	Johannes Kanter, Eleri Kurvet, Jaanika Kivilo
IKM OÜ	12077172	Triin Vuks
Kuivajõe Talukaup OÜ	10037926	Kalev Kõiva
Freewater OÜ	11945264	Urmas Randmäe, Madis Metsa
TONDI ÜKS AS	10540520	Illi Plats
Babin Ehitus OÜ	11474847	Andrei Babin
Kross & Partnerid OÜ	10622760	Märten Kross
Testmed Pro OÜ	11710957	Andrei Haponen
Belken Ehitus OÜ	11379066	Veiko Vähi

OSTAME JA MENETLEME NII ÜKSIKNÕUDEID KUI KA VÖLAPORTFELLE

VÖLAKÜTID OÜ: JÕE TN 3, TALLINN, +372 668 1130

post@volakytid.ee, www.volakytid.ee

Nordea tõstis Eesti prognoosi. Tulevik helge

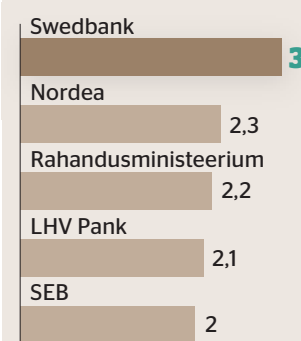
**Nordea tõstis oodatust tuge-
vama sisenõudluse tõttu Ees-
ti selle aasta majanduskasvu
prognoosi 2,3 protsendile.**

Vastavaldatud prognoosi Eco-
nomic Outlook'i kohaselt suure-
neb järgmise aasta teises pooles
välisnõudlus, mille toel saavu-
tab Eesti majandus 2013. aastal
3,5protsendilise kasvu ja 2014.
aastal 3,8protsendilise kasvu.

Peamiseks riskiks völakriis.
Põhiliseks riskiks jääb prognoo-
si kohaselt majanduse haavata-
vus euroala völakriisi teravne-
mise korral. Nordea peaanalüti-
tiku Tõnu Palmi hinnangul lä-
heb Eestil kriisi taustal suhteli-
selt hästi. “Ekspordinõudlus tei-
sel poolaastal ei taastu, samas
Eesti investeeringute ja tarbimi-
se kiire kasvutempo aeglustub
vaid mõõdukalt. Järgmine aasta
töötab kujuneda üleminekuaas-

Ä Vördlus Kõrgeim kasvuoootus Swedbankil

selle aasta SKP kasvu prognoos, %

ALLIKAS: ÄRIPÄEV

taks, mil kasv jääb suurel määral
sõltuma sisenõudlusest ning ula-
tub veidi üle 3% aasta kokkuvõt-
tes,” hindas Palm.

Sisenõudlusel oluline roll. Ma-
janduskasvu mootoriks jääb
Nordea hinnangul sisenõudlus.
“Erasektori investeeringuid toe-
tavad eelkõige kasvanud ärima-
hud ja vajadus tehnoloogiat ning
tootmist uuendada. Eesti on jät-
kuvalt atraktiivne investeerimi-
se sihtkoht, samal ajal on euroa-
la ning ka mitme Põhjamaa in-
vesteeringumahud tänaseks ju-
ba languses,” lisas Palm.

Tänavu esimeses kvartalis
kasvas Eesti majandus aastata-
gusega võrreldes 3,6% ning tei-
ses kvartalis 2%, jätkates seelä-
bi majanduskasvu aeglustumist
ootuspäraselt juba kolmandat
järjestikust kvartalit.

ARIPÄEV.EE

TALLEGGI renoveeritud tapamaja Tabasalus, mis saab endale kõrvale uue tootmishoone.

22

miljonit lindu suudab aastat töödelda Talleggi uus tootmishoone Tabasalus. Uute liinide võimsus on 6000 lindu päevas.

Ä Tasub teada Talleggi rekonstrueeris tootmist

HKSCANI KONTSERNI kuuluva Eesti ainsa linnulihatoot- ja tootmise rekonstrueerimine ja ehitus on toimunud kahes etapis.
2008-2012 KEVAD, I etapp kogumaksumusega 7,8 miljonit eurot. Suurimad investeeringud tehti uue lihatükeldusliini, pakendamislüli ning uue tehasehoone ehituse ettevalmistamiseks; õhkjahutussüsteemi rajamiseks ning olmeruumide korrastamiseks.
2012 AUGUST-2013 AUGUST, II etapp kogumaksumusega 7,8 miljonit eurot. Kokku renoveeritakse ja ehitatakse 6500 m² pinda, sellest uus tehasehoone 4800 m² Loo tehase ületoomiseks ning tootmise laiendamiseks. Tehasehoonega koos valmib ka uus katlamaja ning rekonstrueeritakse jahutushoone. Ehitusega kasvavad efektiivsus ja toiduohutus, sest kogu tootmisahel hakkab olema ühes kohas.

hi sõnul näevad need tööstushooned kunagi sellist mahtu, sest linnutarbimine kasvab nii Eestis kui ka maailmas.

Soorm rääkis ka, et praegu on Tallegg trendinäitaja, kellelt teiste Balti riikide linnukasvatajad käivad õppimas.

“2006. aastal meie konkurendid Läti ja Leedu poolt arvasid, et Tallegg on ettevõtte, mis pühitakse turult seoses probleemidega, mis meil olid linnukasvatuse, need teatud haigusepuhangud. Nüüd oleme sammu võrra teistest Balti linnukasvatatest ees,” lausus Soorm ning lisas, et sama ei saa öelda Soome, Rootsi ja Taani kohta.

“Kui me selle lõpuks valmis saame, siis linnukasvatuse on see Baltimaades esimene tööstus, kus linnud tulevad ühest otsast sisse ja teisest otsast tuleb valmistoodang jaekaubandusse tarbijale,” tõdes Soorm.

Kuigi kogu lihatööstus kolib järgmise aasta lõpuks Tabasallu, ei kao Tallegg Loo alevikust. Sinna jäävad Soormi sõnul nii kõik linnufarmid kui ka munapakkekeskus, söödatehas ja kontor. Tabasalus aga tervitatakse linnutööstuse tagasitulemist

– nii tõdes Harku vallavanem Kaupo Rätsep. Ta lisas, et Talleggi lihatööstuse koondumine sinna on kohalike jaoks ajaloolise tähtsusega, sest omal ajal seal asunud rannasovhoosis tegeldi samuti broilerikasvatusega.

Hea meel, et kasumit välja ei viida. Nurgakivi panemisel viibis ka põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder, kes ütles oma sõnavõtus, et tal on hea meel, kui kasumit ei viida Eestis välja, vaid tuuakse investeringute abil raha ka sisse.

“Ma olen kaugel sellest, et ma saaks öelda, et peaksimegi hindama selle järgi, et kui väliskapital tunneb meie tootmise vastu huvi, siis see on parim tunnustus ja edu mõõdupuuk. Ei, loomulikult nii see ei ole. Kuid see, et väliskapitali investeeritakse, tähendab ju seda, et raha tuleb siia sisse,” rääkis Seeder.

ASi Maag Grupp tegevjuht Margit Talts jäi konkurendi tegevust kommenteerides napisõnaliselt. “Soovime neile edu. Meie käitume ikka nii, nagu meie oleme planeerinud, ega tee mingeid muudatusi,” lausus Talts.

Heiti Hääle ost sai ametilt nõusoleku

Ä KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Juuli lõpul Veolialt Eesti jäätmekäitlusärid ostnud Alexela Energia sai konkurentsiametilt ettevõtete koondumiseks loa.

Augusti viimasel päeval andis konkurentsiamet loa koondumisele, mille tulemusena ASi Alexela Energia tütarettevõtja SKT Keskkonnateenused OÜ omandab valitseva mõju Veolia Keskkonnateenused ASi, tema tütarettevõtjate Resk OÜ, OÜ Kudjape Ümberlaadimisjaam, ASi Tallinna Sekto, OÜ Sekto-Pärnu ja ASi Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus üle.

Veolia Keskkonnateenustele kuulub ligi 30 protsenti Eesti jäätmekäitlusturust. Lisaks ostis Alexela Energia Veoliale kuulunud jäätmekäitlusäri Leedus.

Alexela Energia omanikud on firmade kaudu Heiti Hääl ja Ilja Trahtman.

VÕLAINFO

Äripäeva Agent avaldab Julianuse võlainfot

Äripäeva Infopanga Agent keskkonnas on nähtav Julianus Inkasso võlainfo juriidiliste ja füüsiliste isikute võlgade kohta.

Julianuse võlainfole pääseb ligi Agendi kliendikeskkonnas ettevõtete ja isikute üldinfo lehel.

“Infopanga Agent eesmärk on koondada ühte keskkonda võimalikult palju taustainfot ettevõtete ja ettevõtjate kohta ja Julianus Inkasso võlainfo lisamine on oluline samm selles suunas,” kommenteeris Äripäeva peadirektori asetäitja Toomas Truuverk.

Äripäeva Infopank koondab informatsiooni Eesti ettevõtete ja ettevõtjate kohta eesmärgiga muuta ärikeskkond Eestis läbipaistvaks.

LAEVANDUS

Tallinki reisijate arv kasvas augustis

Eile avalikustatud Tallinki augusti statistikast selgub, et võrreldes eelmise aasta augustiga tõusis nii reisijate arv kui ka sõiduautode maht. Kaubaveo maht jäi eelmise aasta tasemele.

AS Tallink Grupp vedas 2012. aasta augustis 929 055 reisijat, mis on üle 1% rohkem võrreldes eelmise aasta augustiga. Veetud sõiduautode maht kasvas üle 6%, 122 007 sõidukini ning kaubaveo maht jäi 23 247 ühikuga eelmise aasta tasemele.

Võrreldes eelmise aasta augustiga kasvas kõige rohkem reisijate arv Eesti-Soome liinil. Soome-Saksamaa liinil on tegutsemine lõpetatud ning liinil sõitnud laevad prahitud kontsernist välja.

TULEMUS

Väinamere Liinidel oli rekordsuvi

Väinamere Liinid teenindas Kuivastu-Virtsu ja Heltermaa-Rohuküla liinidel kolme suvekuu kokkuvõttes läbi aegade enim sõidukeid. Senine rekord aastast 2007 ületati 1 protsendiga ehk umbes 4000 sõiduki võrra.

Väinamere Liinide juhataja Urmas Treiel märkis, et nõudluse kasv oli enam tuntav nädalavahetustel.

noom - ettevõtte majandustarkvara

www.noom.ee

Tallinna kontor:
Laki 12, 10621 Tallinn
+372 628 0000
info@noom.ee

Tartu kontor:
Raatuse 20, 51009 Tartu
+372 6280000
info@noom.ee

Astro Baltics

www.astrobaltics.eu

Pakiautomaatide valmistaja varustab Soome kette

Pakiautomaate valmistav OÜ Cleveron varustab Soomes automaatidega Kesko kaubandusketi ja S-Grupi poed ja tanklad, kirjutas toostusuudised.ee.

Cleveron on sõlminud kokkulepped, et varustada aastaks 2013 kõik praegused Kesko kaubandusketi kuuluvad 75 K-citymarketi kauplust. Samuti plaanib pakiautomaadid tellida S-Grupp, kuhu kuuluvad Prisma poed ja ABC tanklad. Cleveroni nõukogu liikme Peep Kulla kinnitustel plaanib S-Grupp 2015. aastaks paigaldada 350 pakiautomaati, millest esimesed 25 on juba tellitud. Kuld lisas, et neile tellimustele võib veel juurde lisada 10 SmartPOSTi automaati, mis tänavu Eestisse lisanduvad.

Eelmise aasta tulemusega Kuld pakiautomaatide müüki võrrelda ei soovi, öeldes, et täp-

Ä Kes on kes Cleveroni omanikud

osalus protsentides

juriidilised isikud	
EESTI ARENGUFOND	15,27
SIBO INVEST OÜ	15,27
suurimad eraisikutest omanikud	
ARNO KÜTT	36,03
PEEP KULD	17,26

120

PAKIAUTOMAATI on Cleveron müünud Venemaale, mis on ka ettevõtte suurim turg.

seid numbreid majandusaasta keskel ei ole ettevõttel tavaks avaldada.

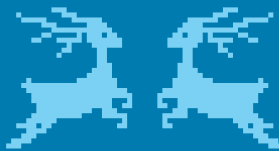
Ettevõtte tegutseb ka Venemaa turul. Kulla kinnitustel läheb seal nende automaatidega loodud PickPointi võrgustikul hästi. Täpsemate müügiandmete avaldamisest ta aga majandusaasta keskel jällegi keeldub.

Aasta alguses ütles Cleveroni juhatuse liige Arno Kütt, et ettevõtte suurim turg on Venemaa. Ta ütles, et Venemaa partner on juba eelmisel kevadel avalikult välja öelnud, et 2015. aastaks planeeritakse Venemaale üle 2000 pakiautomaadi. Eelmisel aastal tootis Cleveron pakiautomaate Eestisse, Soome, Venemaale ja Ukrainasse. Toodetud pakiautomaatide arv jäi Küti andmetel 100 ja 200 vahele.

TOOSTUSUUDISED.EE

SINU MILJONID ON

SKANDINAAVIAS

Äri- ja kontaktikonverents

Nordic Open 2012

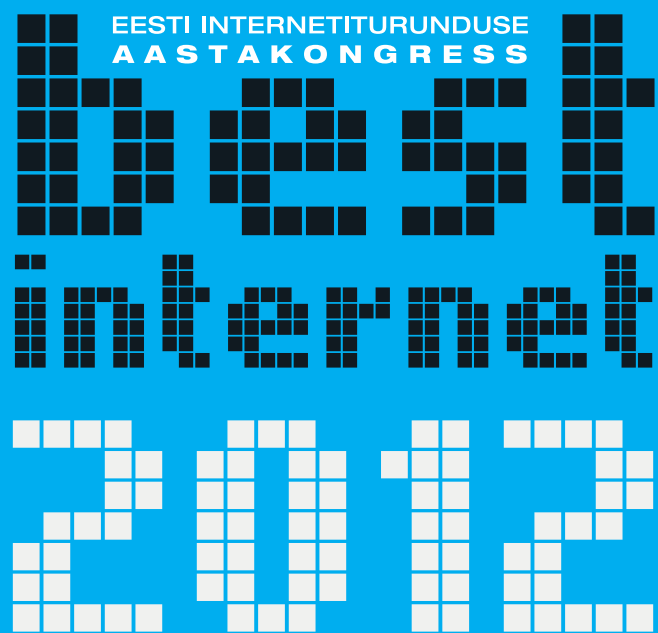
14. oktoobril | 10:00-17:00

Hotell Euroopa konverentsikeskuses

Nordic Open 2012 on mittetulunduslik konverents, mis toob meieni Põhjamaade teadmised, kogemused ja ärikultuuri. Ettekanded on seotud teemaga „Põhjamaise brändi ja müügi-võrgustiku loomine“. Tutvu programmiga ja registreeri end www.nordicopen.org

NordicOpen

Täiuslik ülevaade

digitaalturunduse arengutest Eestis ja maailmas!

30 digitaalturunduse eksperti Eestist, Rootsist, Hollandist, Taanist ja Inglismaalt!

20. – 21.09.2012

Tallinna Tehnikaülikoolis

Eelseminarid:

18. – 19.09.2012 TNS Emoris

Korraldajad: **best marketing**

Äripäev

Toetajad:

TALLINNA
TEHNIKAÜLIKOOL

tns emor

KAVA

18. september 2012
Kell 10.00 – 16.30

Best Internet eelseminar: VIDEO WORKSHOP. Online video ja rich media reklaam. Kuidas saavutada online video abil selgeid, mõõdetavaid äritulemusi?
[Steffan Aquarone](#), Econsultancy (UK)

19. september 2012
Kell 10.00 – 16.30

Best Internet eelseminar: MOBIILITURUNDUSE WORKSHOP
[Rob Thurner](#), Burner Mobile (UK)

20. september 2012
Kell 9.00 – 16.00

CANNES CYBER LIONS 2012 VÕIDUTÖÖDE ESITLUS JA KRIITIKA
Cannes Lions 2012 digižürii liige,
[Mervyn ten Dam](#), Achtung! (Holland)

B2B DIGITAALTURUNDUS

Kuidas integreerida online turundust ja telemarketingi? Kuidas integreerida otse-turundust ja digitaalturundust? E-maili roll B2B turunduses. [Steve Kemish](#), Cyance (UK)

MOBIILITURUNDUSE TRENDID JA PARIMAD PRAKTIKAD MAAILMAST

Millised on uusimad trendid mobiiliturunduses? Kuidas mõõta mobiiliturunduse kampaaniate edukust ja tasuvust?
[Rob Thurner](#), Burner Mobile (UK)

YUNOMI – KUIDAS UNILEVER KASUTAB SISUTURUNDUST?

[Raymon de Kruijff](#), Emakina (Holland)

CURATORS OF SWEDEN – ROOTSI TURISMIARENDUS TWITTERIS

Cannes Lions 2012 Cyber Grand Prix võitja.
[Viktor Bolin](#), Volontaire (Rootsi)

MOBIILITURUNDUS – KUIDAS SAAVUTADA KONKURENTSIEELIS?

Mobiiliturunduse aeg on käes! Kuidas Eesti ettevõtja selle abil raha teenida saab? Kuidas lihtsustada klienditeenindust? Mobiilimaksed.
[Lauri Toomsalu](#), EMT

ÜLEVADE KONKURSI KONKURSI "EESTI PARIM M-TEENUS 2012"

VÕITJATEST. Praktilised nõuanded turundajatele, kes plaanivad mobiilseid rakendusi luua. Millised on suurimad probleemid ja võimalused? Rakendus vs mobiilile optimeeritud veebileht.
[Markko Karu](#), Qminder; [Gert Drui](#) ja [Tanel Tatter](#), Solaris Kino; [Marko Peterson](#), Walk & Learn

AASTA DIGITEGU 2012 KONKURSI FINALISTIDE ESITLUSED JA AUHINDAMINE

Unikaalne *edutainment*! Žürii hindab esitlusi ja diskuteerib finalistidega saalis kõigi pealtvaatajate silme all!

21. september 2012
Kell 9.00 – 16.30

SOTSIAALMEEDIA: KAS INVESTEERING VÕI KULU? Halastamatu ja realistlik olukorra analüüs. [Michael Leander](#) (Taani)

CONTENT IS KING!

Ajakirjaniku / toimetaja vaade sotsiaalmeedia sisule. Spetsiaalselt Best Interneti jaoks ette valmistatud kriitiline analüüs Eesti sotsiaalmeedia sisust. [Priit Pullerits](#) (Postimees) ja [Robert Kõrvits](#) (PingPong Marketing)

MILLIST SISU SINU VEEBIKANALITESSE VAJA ON?

Kuidas mõista, millist sisu sinu kliendid vajavad? Mida on tarvis teha, et hea sisulooomeprotsessini jõuda? [Raimo Matvere](#) (ADM)

DIGITAALTURUNDUSE STRATEEGIA EESTI ETTEVÕTETES

Kuidas mõõta tasuvust? Kuidas integreerida digitaalturundust muude turundustegevustega?
[Alar Pink](#) (Tere) ja [Kadri Lainas](#) (Prisma)

EKSPORDITURUNDUS INTERNETIS

Kuidas Eesti ettevõtjad digitaalturunduse abil ekspordi edendavad? [Tõnu Runnel](#) (Edicy) ja [Aivar Ruukel](#) (Soomaa.com)

DIGITAALTURUNDUSE ARENGU-SUUNAD EUROOPAS

[Alain Heuroux](#), IAB Europe president (Belgia)

PECHA KUCHA

Eesti internetiturunduse edulood 6 minuti ja 40 sekundi pikkuste lühiettekannetena.

TRADESHOW

Uute digiturunduse valdkonna toodete ja teenuste tutvustused 20-minutiliste ettekannetena.

Osalustasu on 345 € + km

LISAINFO JA REGISTREERIMINE:

silja@best-marketing.com

tel 53 079 151

WWW.BEST-MARKETING.EE

Best Internet 2012 esineja Mervyn ten Dam, Achtung! (Holland)

LAIENEMINE

Teder O'Key plaanist: väikepoode on lihtsam teha.

Venemaale tuleb mõne aastaga sada uut kauplust

Ä LAURA MALLENE
laura.mallene@aripaev.ee

Ettevõtja Hillar Teder ütles enda asutatud Venemaa kaupluseketi O'Key suurejoonelisi laienemisplaanide kommenteerides, et väikepoode on lihtsam teha.

O'Key siseneb Venemaal väikekaupluste ärisse ja investeerib kuni 2016. aastani 380 miljonit eurot, luues sada väikepoodi.

“Ma arvan, et suuri poode on raske teha. Ma ei tea O'Key asjadest eriti palju, aga kui te küsite, et miks just väikepoed, siis suuri poode on raskem teha,” sõnas Teder. Suurte poodide puhul pole kasvutempo piisav, lisas ta.

Küsimusele, kas ettevõtte on ka kaasinvestoreid, vastas Teder, et ei tea. “Loen samamoodi lehest nagu teie,” sõnas Teder.

O'Key hinnangul sobivad väikepoed hästi just Moskva vallutamiseks, kus vabu pindu on vähe ja need maksavad väga palju. Ettevõtte peamised konkurendid Saksa Metro ja Prantsuse Auchan on selles regioonis esindatud suurpoodidega.

Väikepoodidel on lihtsam areneda. “Valisime Moskva piirkonna tema kõrge potentsiaali tõttu,” vahendas Reuters ettevõtte juhi Patrick Longuet sõnu. “Sealne turg on hüpermarketite arendamiseks üsna keeruline ning väikepoodidel on rohkem võimalusi kiireks arenguks.”

Longuet sõnul plaanib O'Key osta 20 miljoni dollari eest 9 kauplusega supermarketi keti Togliatis.

Eesti ühel rikkamal inimesel Hillar Tederil on praegu umbes 8protsendiline osalus O'Key ketis.

380

miljonit eurot investeerib Hillar Tederi osalusega Venemaa kaupluseketi O'Key 2016. aastani väikekaupluste ärisse, luues 100 väikepoodi.

EESTI ühel rikkamal inimesel Hillar Tederil on O'Keys umbes 8protsendiline osalus.

FOTO: ANDRAS KRALLA

Mulluses Äripäeva Rikaste TOPis troonis Teder esikohal, tema varanduseks hinnati 383,5 miljonit eurot.

Teder on varem öelnud, et tema ja Venemaa äripartnerite vahel toimus 2009. aasta lõpus suuremat sorti varajagamine ning ta loovutas 14% oma seni veerandini ulatunud osalusest Venemaa O'Keys, saades vastu kogu Ukraina kinnisvaraarenduse, mida ta seni jagas võrdsetes osades samuti O'Key omanike Dmitri Troitski ja Dmitri Korževiga.

Börsileminek tõi Tederile kopsaka tulu. Avalikus sai Tederi rikkusest aimu üle-eelmise aasta lõpus, mil tema osalusega Venemaa jaekaubandusketti O'Key läks börsile, tuues tema kukrusse hin-

nanguliselt 3–4 miljardit krooni. Ta arendab kaubanduskeskusi Ukrainas ning Eestis on tal käsil kaubanduskeskuse rajamine Admiraliteedi basseinijuurde.

O'Keyl on 30. juuni seisuga üle Venemaa 75, sealhulgas 45 hüpermarketit ja 30 supermarketit.

Ettevõtte ootab järgmisel aastal oma müüginahku 30protsendilist kasvu, avades umbes 14 uut poodi.

Tänavune poolaasta kasum kasvas O'Keyl 36protsenti, 47 miljoni dollarini.

Hillar Tederi ja Vene ettevõtjate koostöös asutatud O'Key kaubaketi esimene pood alustas tegevust 2002. aastal, seda peeti esimeseks kaasaegseks supermarketiks Venemaal.

RKAS kuulutas välja ERMi uue peahoone ehitushanke. Eelmine hange luhtus liiga kõrge hinna tõttu

Riigi Kinnisvara AS (RKAS) kuulutas eile välja Eesti Rahva Muuseumi peahoone ehituse riigihanke. Muuseum on plaanis avada 2016. aasta lõpuks, kirjutas ehitusuudised.ee.

Väljakuulutatud riigihanke eesmärk on leida ERMi ehituse peatöövõtja, kelle ülesanne on uue hoone ehitamine. Lisaks korraldatakse veel eraldi hanked

peahoone sprinklerüsteemi, maaküttesüsteemi ning välisrahatiste ja -alade väljaehitajatele.

ERMi uue peahoone suletud netopind on 33 854 ruutmeetrit ja hoone ehitushanke eeldatav maksumus on koos käibemaksuga 59 miljonit eurot. Riigihanke tehakse rahvusvahelise avatud hankemenetlusena ja parima pakkumuse edukaks tun-

nistamise aluseks on madalaim hind. Hoone rajamist rahastatakse kultuurkapitali sihtotstarbelistest toetusest ja RKASi omaning laenuvahenditest.

ERMi uus peahoone on kavandatud ehitada Tartusse Raadile. Uue hoone tarbeks on muuseumil kasutada kolm kinnistut Tartu linna ja Tartu valla territooriumil.

Eelmise aasta juunis tunnistati Eesti Rahva Muuseumi uue hoone ehitushange kehtetuks pakkumuste liiga kõrge hinna tõttu. Eelmise ehitushankekongressi pakkumused jäid hinnavahele 51 kuni 71 miljonit eurot. ERMi uue hoone projektis oli uue hoone maksumuseks ettenähtud kuni 38 miljonit

Tänavu veebruaris teatas Eu-

roopa Komisjon, et ei anna Eesti Rahva Muuseumile raha uue hoone ehitamiseks Raadile.

Peaminister Andrus Ansip ja kultuuriminister Rein Lang kinnitasid, et kui Euroopa Komisjon ütleb ERMi projektile lõplikult “ei”, ehitatakse muuseum Raadile omal jõul ja kultuurkapitali raha eest.

EHITUSUUDISED.EE

59

MLN eurot on Eesti Rahva Muuseumi uue hoone ehitushanke eeldatav maksumus koos käibemaksuga. ERMi rajamise ja sisustamise eeldatav kogumaksumus on 75,69 mln eurot.

INTERVJUU

Asmann: Ukraina äri sai läbi. Eesti Raudtee peab raha teenima

Ä ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Eesti Raudtee uue juhi Ahti Asmanni jaoks oli Eestisse tagasitulek loomulik, sest Ukraina SEB äri müüdi maha. Eesti Raudteesse sattus ta personaliingufirma kaudu, kes tegi talle ettepaneku.

Senine Eesti Raudtee juhatuse esimees Kaido Simmermann ütles mais, et kaalub nii Eesti Raudtee kui ka EVR Cargo juhiks kandideerimist. Simmermann ütles, et kui ta enam valituks ei osutu, näeb ta ainukese võimalusena oma karjääri jätkata väljaspool Eestit.

Järgneb intervjuu Eesti Raudtee uue juhi Ahti Asmanniga.

Kuidas möödus esimene tööpäev Eesti Raudteel? Praktiline tööpäev, olen kohtunud ja kohtunud raudtee tähtsamate osakondade üksuste juhtidega. Nagu ikka on esimene tööpäev rohkem tutvumiseks.

Olete olnud pikka aega Eestist eemal. Miks otsustasite tagasi tulla? Otsus Eestisse tagasi tulla tuli lihtsalt. Vastutasin SEB äri eest Ukrainas, aga meie strateegia nägi ette panga müümise. Müüsi-me panga maha, tehing lõõdi lukku juunis ning sisuliselt saigi töö otsa. Eestisse tagasitulek oli plaanitud nii või naa.

Miks otsustasite valida Eesti Raudtee? Mulle tehti ettepanek osaleda Eesti Raudtee juhi kon-

EESTI RAUDTEE uus juht Ahti Asmann osutus valituks 20 kandidaadi seast. FOTO: ANDRAS KRALLA

Ä Kes on kes Ahti Asmann

Sündinud 27. oktoobril 1973 Võrus.

1995. aastal lõpetas Tartu Ülikooli majandusteaduskonna raha ja panganduse ning äri-rahanduse ja investeringute erialal.

1994. aastast töötas SEB pangas.

2007-2009 SEB Eesti juhatuse esimees.

2010. aastast SEB Ukraina juht.

kursil. See tundus ajaliselts õige hetk, ja kahtlemata huvitav töö.

Kas töö SEBs ammendas end? Kuidas hindate seda aega Ukrainas? See oli väga huvitav periood. Ukraina pangandusturg on Eesti omast erinev. Ammendumisest ei saa rääkida, sest Skandinaavia standarditele vastavat universaalpangandust arendada seelses suhtelises nõrga koostöös-temiga keskkonnas on väga raske. Sellest tulenevalt sündiski otsus sellelt turult väljuda. Seega – töö ei ammendunud, aga projekt sai läbi.

Ka selle selle keerukuse tõttu jäid Teil Ukrainast ainult halvad muljed või on midagi head ka meelde jäänud? Ei kasutaks sõnu “halb” või “hea”, kasutaks sõna “teistmoodi”. Äri on võimalik ajada igas riigis, lihtsalt tuleb teada ja arvestada riskide-

ga. Erinevus on selles, et pangandus on rohkem reguleeritud kui paljud teised ärid. Sealsete regulatsioonide rohkus ei ole takistus, vaid teeb asja keerukamaks. Mina nägin põhiprobleemina panganduses ikkagi koostöös-temi nõrkust. Kui sa ei oska arvata, milline kohtuotsus tuleb, siis sa ei oska hinnata riskitaset. Kui sa riskitaset ei oska hinnata, siis ei saa pangaäri ajada. Sul peab olema mingi arusaam, kas risk on suur või väike. Ukrainas on seda väga raske tekitada.

Eesti Raudtee tegutseb hoopis teises valdkonnas kui SEB. Millised väljakutsed Teid ees ootavad? Väljakutsed on eelkõige Eesti Raudteel. Praeguseks on läbi saanud Eesti Raudtee struktuuri jagunemine kaheks: infrastruktuuri- ja veoettevõtteks, mis muudab mõnevõrra Eesti Raudtee tegutsemist. Eesti Raudtee peab tegema olulised inves-

ÜRO: toidukriisi vältimine vajab koostööd

Maailm vajab kiiret koordineeritud rahvusvahelist koostööd, et teravilja hinnatõus ei tooks kaasa uut toidukriisi, hoiatasid eile kolm ÜRO toiduagentuuri.

Maisi, nisu ja sojaubade hinnatõus on tekitanud kartuse 2007-2008 toidukriisi kordumisest, hoiatasid ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, Maailma Toiduprogramm ja Rahvusvahelise Põllumajanduse Arengu Fond eilses ühisavalduses. Tuleb kiiresti tegutseda, et see hinnasokk ei muutuks kümnete miljonite inimeste jaoks katastroofiks, ärgitasid agentuurid.

Nisu hind on tulevikutehingutes Chicago börsil kerkinud 37%, sojaubade hind 47% ja maisi hind 25%, kuna kardetakse, et suured põuad USAs ja Venemaal vähendavad maailmatu-

NISU. FOTO: REUTERS/SCANPIX

rul pakkumist, vahendas agentuur Bloomberg.

Riikidel tuleks vältida paanilist kokkuostu ning ekspordipiirangute kehtestamisest, millest reeglina ei ole abi ning mis muudavad olukorra kõigi jaoks halvemaks, märgiti avalduses.

Paraku on ka headel aastatel maailma teraviljatoodang napilt piisav, et kõiki suid toita.

Vähe tootjaid. Riske suurendab asjaolu, et suurtootjaid on maailmaturul vähe ning kui nendega midagi juhtub, kannatavad kõik.

2011-2012 langes USA arvele 36% maailma maisitoodangust ning USA, Brasiilia ja Argentina andsid kolme peale 80% maailma sojaubade saagist.

Ühe lahendusena toidukriisile pakkusid organisatsioonid välja tootmise laiendamise vaestes toitu importivates riikides, kus tegelikult on toodangu suurendamiseks suur potentsiaal. Samuti tuleb üle vaadata poliitika, mis puudutab teravilja kasutamist muuks kui toiduks.

ARIPAEV.EE

KAJA
KOMMUNIKATSIOONI JA
SUHTEKORRALDUSE AJAKIRI
#1
SEPTEMBER 2012

Õpi maailma
mainekamatelt
ettevõtetelt

Kuhu lähed,
suhtekorraldus?

Millist arvamust
ihkavad
arvamustoitajad?

Milliseid piiranguid
seavad arisaladus
ja patent
kommunikatsioonile?

**PIRET MÜRK-
DUBOUT: TÄHTIS
ON ANDA "ROHELINE
TULI" VAID ÕIGETE
UJENDUSTELE**

**UUS
AJAKIRI!**
JUBA SEPTEMBRIS

fookuses: **innovatsioon**

Madiberk: Raudtee juhiks soovis saada 20 inimest

Eesti Raudtee nõukogu esimees Taavi Madiberk märkis, et Eesti Raudtee juhatuse esimeheks kandideeris üle 20 inimese.

Eesti Raudtee juhi valikul tõi Madiberk välja kolm peamist kriteeriumi. Esimene on varasem suurettevõtte juhtimise kogemus.

“Asmanni juhitud SEB Eesti ja Ukraina üksuste näol on tegu suurettevõtetega, mille töötajate arv on samas suurusjärgus,” märkis ta.

Teiseks märkis ta kliendikeskse ning kuluefektiivsusele orienteeritud mõtteviisi ning võimekuse seda ka rakendada. “Asmann juhtis Eesti ja Ukraina pangandusüksused edukalt läbi kriisi, vähendades kulubassi ning tõstes ettevõtete efektiivsust,” sõnas Madiberk.

Kolmas kriteerium oli idaturu tundmine ning võimekus arendada suhteid, mille eesmärk on raudteele täiendavate kaubavoogude tagamine. “Asmann tunneb ida ärikultuuri eripärsid ning ta töökeel Ukrainas oli vene keel,” lausub Madiberk.

Ä Taust
Eesti Raudtee on pikalt juhte otsinud

JAGUNEMISEJÄRGSE EESTI RAUDTEE nõukogu valis esmaspäeval uueks ettevõtte juhatuse esimeheks senise SEB Ukraina juhi Ahti Asmanni.

KA EVR CARGOle uue juhi leidmise avalik konkurss ei andnud soovitud tulemust ja otsustati jätkata otsinguid personalifirma kaudu.

JUULI ALGUSES jagas Eesti Raudtee ettevõtte lahu ja tegi kaks iseseisvat riigile kuuluvat tütarfirmat: kaubavedudega tegeleva EVR Cargo ja taristut haldava EVR Infra.

EESTI RAUDTEE LIKVIDEERITAKSE, kuid tema kaubamärki hakkab kasutama EVR Infra. Majandusminister Juhan Parts määras EVR Infra nõukogu esimeheks Taavi Madiberki ja EVR Cargo nõukogu esimeheks Viir Araka.

teeringud ning raha peab teenima üksnes infrastruktuurist. Infrastruktuur võimaldab teenida raha palju rohkem, kui praegu teenitakse. Praegu on kaubavedod mõnevõrra vähenenud, mis finantsiliselt mõjutab ettevõtet. Peab eelkõige vaatama, kuidas kõige efektiivsemalt tulevikus koormata raudtee taristut. Selleks tuleb koostööd teha kõigi osapooltega: naaberriikide, vedajate ja teistega.

See on siis Teie visioon ja eesmärk, mida kavatsete ellu viia? Praegu on raudteel tehtud olulised investeeringud selleks, et struktuur töötaks ohutult, kiirelt ja mugavalt. Kõik hea, mis on tehtud, tuleb kindlasti säilitada. Rohkem tähelepanu tuleks pöörata infrastruktuuri efektiivsemale kasutamisele. Kahtlemata on siin teisi teemasid ka, nagu Rail Balticu olemasoleva taristu säilitamine ning efektiivsem kasutamine.

117 218

eurot teenis mullu toonane Eesti Raudtee juht Kaido Simmermann. Sellest põhipalk oli 107 371 eurot ja lisatasu 9847 eurot.

Audid hakkavad valmima Venemaal. Nõudlus on kasvutrendis

Saksa autotootja Audi plaanib alustada oma sõidukite tootmist Venemaal Kalugas asuvas tehases.

Praegu valmivad Kaluga koostetehases emafirma Volkswageni sõiduaudod, vahendas auto24.ee väljaannet Automotive News Europe. Tootmise alustamisega Venemaal soovib Audi vastata kasvavale nõudlusele sealse turul.

Praeguste plaanide kohaselt hakkaksid Venemaal valmima Audi A4 ja Audi A6, samuti maasturid Q5 ja Q7.

Audide aastane tootmismahd peaks kohaliku meedia hinnangul olema umbes 10 000 autot.

Selle aasta esimese seitsme kuuga müüs Audi Venemaal

AUDI tunnusmärk. FOTO: REUTERS/SCANPIX

19 320 autot ehk 40 protsendi rohkem kui aasta varem samal perioodil.

BMW müüs samal ajal 19 389 autot ehk 30 protsenti varasemast rohkem, Mercedes-Benz aga 19 853 autot ehk 27 protsenti rohkem.

Venemaa peaks 2014. aastal võtma Saksamaalt üle Euroopa suurima autoturu tiitli, aastane müügiimahd peaks selleks ajaks kerkima 3,4 miljoni autoni. Sel aastal on eeldatav müügiimahd 2,85 miljonit autot.

ARIPA.EE

Majanduskonverents

Äriplaan 2013

toimub 26. septembril 2012 Nokia kontserdimajas

Mõjuvõimsad, autoriteetsed ja aktiivsed Eesti ettevõtjad räägivad oma ootustest ja hirmudest 2013. aasta eelarve koostamisel

Konverentsil esinevad:

Eesti Panga president **ARDO HANSSON**
Suurettevõtja **TIIT VÄHI**
Tippadvokaat ja ettevõtja **AKU SORAINEN**
Suurinvestor **JÜRI KÄO**
Kaupmees **JÜRI ROSS**
Ehitusettevõtja **AIVAR TUULBERG**
Transpordiettevõtja **HUGO OSULA**
PricewaterhouseCoopersi partner **AGO VILU**
Statoil Fuel ja Retail Eesti juht **KAI REALO**
Danske Bank Eesti juht **AIVAR REHE**
OEG suuromanik **ARMIN KARU**
Suurettevõtja **URMAS SÕÖRUMAA**
Suurettevõtja **JÜRI VIPS**
Suurettevõtja **HILLAR TEDER**
Eleringi juht **TAAVI VESKIMÄGI**
Toiduainetööstur **ALEXANDER MUSAROV**
KPMG Balticu partner **ANDRIS JEGERS**
Nordea Bank Eesti juht **VAHUR KRAFT**

Konverentsi juhivad:

Äripäeva peatoimetaja **MEELIS MANDEL**
ja peadirektor **IGOR RÕTOV**

Korraldaja: **Äripäev**

Konverentsi hind 439 eurot (km-ga 526,8 eurot).
Registreerimine veebis www.konverents.aripaev.ee
või 6670 0411 või seminarid@aripaev.ee
Konverentsi projektijuht: Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107
Konverentsi programmijuht: Äripäeva arendusdirektor Mari Kõlli, tel 508 9810

www.konverents.aripaev.ee

Toetajad:

MAJA ehitamine on keeruline protsess ning võimaluse korral peaks üks firma vastutama kogu töö korraldamise eest. FOTO: RAUL MEE

PLANEERIMINE

Ehitada tuleb kindlate etappide kaupa.

Terviku eest peaks keegi vastutama

Ä ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Ehituse kavandamise etapil tasub kontrollida kogumaksumust ning mitte alustada järgmist faasi enne, kui arendaja on eelnevale etapile heakskiidu andnud.

Omanik on ehitamise juures kõige olulisem isik, kes määrab, kuhu ja milline ehtis tuleb. Tema abilised on arhitekt, insener, kinnisvara- või ehitusspetsialistid, ehitusjuht. Kuid ei tasu loota ainult omanikujärelevalvele, vaid ka ise peaks protsessis osalema.

Kui omanik teab, mida ja kuhu ta tahab ehitada, ent pole ehitusalase haridusega, on ehitusekspertide sõnul oluline pädeva ehitusnõustaja või omanikujärelevalve kaasamine, kes koordineerib kõik järgnevad protsessid või nõustab muul moel. Samas otsustab omanik, kes ehitab, millal ehitab ja kui kaua hoone püsima peab.

Maksumusel tuleb silm peal hoida. "Ehitise arendustegevusel on nagu ka üldiselt äris oma eesmärgid, mida üldjuhul mõeldakse rahas. Arendustegevuse esimesed sammud – tehniliselt poolelt – tehakse üldjoontes koos arhitektiga, kes annab üldise visiooni eskiisi näol. Krundi ja ehitustööde orienteeruvat hinda küsitakse kas kinnisvara- või ehitusspetsialistilt," kommenteeris Ehituskorralduse OÜ ehitusjuht Tarmo Sikk.

Ta soovitas kavandamise etapil kontrollida ehitusmaksumust ning mitte alustada järgmist faasi enne, kui arendaja on eelnevale etapile heakskiidu andnud. Küsimusele, milliseid vigu veel tellijad arendusprojektides teevad, vastas Sikk, et kavandamise ajal ei kontrollita maksumust ja projekteeritakse "kõike paremat", mis aga kokkuvõttes tõstab ehituse hinda.

"Ehitushange tehakse ebapiisava hankedokumentatsiooni põhjal, mille tagajärjel pakuvad ehitajad ebaõigeid hindu," rääkis ta. Vigade vältimiseks võiks arendaja palgata professionaalse ehi-

»

Kõige parem oleks ikka, et on lõpuni läbi mõeldud ja võimaluse korral võiks üks firma vastutada hinna ja kogu protsessi korraldamise eest.

**ehitusettevõtjate liidu tegev-
direktor Indrek Peterson**

tusjuhi, kelle ülesanne on koostada eesmärkidele vastav tegevusplaan ning kontrollida selle täitmist, soovitas Sikk.

VMT Ehitus ASI müügi ja projekteerimise juhi Tiit Aaso arvates peaks omanik silma peal hoidma sellel, mida arhitekt kavandab. Tema sõnul on arhitekt kunstnik ja loomeinimene, kellele võivad rahanumbrid olla suhteliselt võõrad. "Kui omanik ei jälgi piisavalt täpselt projekteerimise käiku, võib teda oodata pärast ehitusprojekti vastuvõtmist ja konkursi korraldamist üllatus: vaat kus ime, jälle on ehitajad vale maksumuse määranud," kommenteeris Aaso.

Lõplik maksumus hakkab selguma. Kuludest rääkides lisas Aaso, et ehituse kavandamine on tavaliselt vähemalt suurusjärgu võrra odavam tegevus kui ehitamine ise. Seega on projekteerimine õige koht, kus arendusprojekti eesmärgi järgivamaks muuta. "Kavandamisele järgneb arendaja jaoks esimene tõe hetk, kus üks suurim kulu, mis on ehitamine, saab täpsemad piirid ja maksumuse. Selle teeb selgeks ehitushange, kus valitakse sobilik ehitusettevõtja, kellega ehitusleping sõlmitakse ja ehitustööd tehakse," lausus Sikk.

Ä Üks küsimus

Kuidas peaks omanik valima spetsialiste ja ehitusettevõtet?

INDREK PETERSON
ehitusettevõtjate liidu tegevdirektor

Omanik peab tegema valikuid ning alati võib jääda mulje, et keegi mängib kokku või on huvide konflikt. On mitu arhitektuuribürood, kes müüvad idee kavandi või visiooni tellijale maha ning soovivad ehitajat ja nõustavad terve ehituse vältel ehitamist. Ehk arhitekt on peahitaja rollis.

Eraomanikule ma ei soovita sellist varianti, kui ehitatakse maja – kodu või büroohoonet – ning eri etappidel kaasatakse erinevaid ehitajaid, sest nii läheb asi kallimaks. Kui tegevust koordineeritakse ühest punktist, siis on see optimaalne planeerimine ega teki topeltfi-

nantseerimist. Kui on erinevad ehitajad, võib tekkida "veelahe", kus pole kahe etapi vahepealset olekut kirjeldatud ja tekib olukord, kus üks ütleb, et see ei ole tema töö ja teine samamoodi.

Kõige parem oleks ikka, et on lõpuni läbi mõeldud ja võimaluse korral võiks üks firma vastutada hinna ja kogu protsessi korraldamise eest. Selle firma valikul tasub kaasata nõustaja, kes on kas omanikujärelevalve staatuses või on lihtsalt tehniline nõustaja, kes kutub välja hanked ja suudab ehitajatele protsessi kirjeldada.

Etappide mõttes on mõistlik lüüa projekteerimine ja ehitamine lahku ning ehitust eraldi etappideks mitte hakkida.

Ä Samm-sammult
Ehitamine koosneb teineteisele loogiliselt järgnevatest etappidest

1. TEE KINDLAKS, kas on otsene või kaudne vajadus ehitamiseks. Otsene vajadus väljendub konkreetse ehitise – nt eluase-me, olulise ühiskondliku hoonne (raamatukogu, muuseum, esindushoone) – soovis. Kaudne vajadus eeldab ehitamist, et saaks rahuldada põhisoovi, milleks ei ole konkreetne ehitis, vaid näiteks tootmine, õpetamine, ravimine vms.

2. UURI KRUNDI hankimise võimalusi ja tee selgeks, kust tuleb raha ehk finantsressursside hankimise võimalused ja tingimused. Protsendimäärad on kõrged ja võib mööduda aastaid esimestest kuludest tuludeni jõudmisel. Konsulteerri vastavate spetsialistidega (finants, ehitus, eritööd, tehnoloogia) ja määra ehitise eeldatav otstarve, maht, tasuvus, iga jms. Võta ühendust ehituse hinnaspetsialistidega, kelle hulgast vali välja koostööpartner, kes määrab eelneva maksumuse, materjalid, mahu jms.

3. VALI ARHITEKT või projekteerija, kes vastavalt seadustele kavandab ehitise arhitektuuriselt ja ehituslikult, ehitise tehnosüsteemid ja ehitises kasutatava tehnoloogia. Arhitekt hindab ehitise elueast lähtuvalt selle nõuetele vastava kasutamise ja hooldamise ehitaja valikust lammutuseni.

4. KORRALDA KONKURSS ehitusfirma leidmiseks. Selleks peaks olema ehitusprojekt vähemalt põhiprojekti mahus ning ühtne tööde loetelu. Valitakse tööde teostaja hinnapakkumiste võrdlemise teel. Küsi hinnapakkumised ühesuguselt üles ehitatud töömahtude loendi alusel. Erinev hinnapakkumiste ülesehitamise metodoloogia teeb raskeks – kui mitte võimatuks – hindamise ja võrdlemise selles osas, kas pakkujad on kõik tööd ja materjalid ette näinud, mahtusid õigesti hinnanud ning kui palju mingi töö kellel maksab.

5. ALGAB EHITUSTEGEVUS, mis eeldab kohaliku omavalitsuse nõusolekut kas ehitusloa või kirjaliku nõusoleku vormis, omanikujärelevalve valimist ning ehitamisega kaasaskäivate nõuete, normide ja eeskirjade täitmist.

6. VASTAVALT EHITUSSEADUSE paragrahvide 29 on ehitise omanik kohustatud ehitamise lõpetamisel taotlema ehitisele kasutusloa. § 32 täpsustab, et kasutusluba on kohaliku omavalitsuse või riigi nõusolek, et valminud ehitis või selle osa vastab ehitisele ettenähtud nõuetele ja ehitusloa või kirjaliku nõusoleku taotlemisel esitatud ehitusprojektile ja ehitist võib kasutada vastavalt kavandatud kasutamise otstarbele.

7. EHITISE KASUTUSELEVÕTMISEGA ei lõpe ehitus kui protsess. Kulud jätkuvad, sest hoone vajab ülalpidamist, hooldust, remonti, renoveerimist jms. Kasutuskulude kokkuhoiu saavutamisele tuleb pöörata tähelepanu juba teisest etapist alates. Kui valime betoonist või keraamiliste plaatidega kaetud seinad, võime eeldada, et ei pea pinnakatet uuendama iga viie aasta järel, mida eeldab näiteks värvitud pind. Määrates hoone elueaks viiskümmend aastat, pole mõtet kasutada fassaadimaterjali, mille iga on vähem kui 25 ja rohkem kui 30 aastat.

8. KUI EHITIS on end ammandanud, ära tasunud, järgneb tema väärikas lõpp ehk lammutamine, mida ehitusseaduse § 2 käsitleb kui üht ehitamise osa. Juba projekti algstaadiumis tuleb arvestada, et konkreetne projekt ennast ükskord ammandab. Järelikult lase ehitist projekteerida multifunktsionaalsena. Nii saad ühe projekti lõppemisel kasutada ehitist hoopis teiseks otstarbeks.

ALLIKAS: VMT EHITUSE MÜÜGI JA PROJEKTEERIMISE JUHT TIIT AASO

Reparo!
www.reparo.ee

**ÄRIPINDADE
EHITUS, REMONT,
SISEVIIMISTLUS**

MATERJAL

Kallinev energia nõuab uusi aknaid

Energiahindade tõus ning KredExi nõuded renoveerimistoetuse saamiseks sunnivad majaomanikke investeerima senisest soojapi-davamatesse akendesse. "Tehnoloogia areng on viinud selleni, et tänapäeval toodame me juba aknaid, mis hoiavad kaks korda paremini sooja kui analoogsed aknad, mis on paigaldatud kümme aastat tagasi," räägib OÜ Arutech Parimad Aknad ekspordiasistent Katerina Kraav. Kraavi sõnul on uue põlvkonna PVC-akende soojusjuhtivuskoefitsient kaks korda parem kui 2000. aastate alguses toodetud akendel. Kraavi sõnul on nii akende tootmisele kui ka ostmisele mõju avaldanud ka KredEx, kes on esitanud nõuded majaomanikele, kes soovivad saada renoveerimistoetust. Akende soojapidavus on üks kriitiline koht kogu hoone energiakokkuhoiu planeerimisel. Kraavi sõnul on Arutech oma tootmises uute lahendustega akende tootmisesse investeerinud ning sel nädalal käiku lasknud uue akna-tootmisliini.

LEMMIKUD
ehitusuudised.ee loetuimad uudised

Adamson: väiksemad tegijad peavad pääsema turule. Maanteeameti juht Aivo Adamson esitas oma nägemuse muutustest, mida maanteeamet peaks ellu viima.
FOTOD: maksu- ja tolliametnike uue maja sarikapidu. Vaata, kuidas möödus maksuhalduri uue maja ehitusel peetud tseremoonia.
Jõgi: odavalt osta ei tähenda odavalt saamist. Teede Tehno-keskuse juhi Ilmar Jõgi sõnul annavad teedeehituse valelahendused tunda veel 50 aastat.
Pertens: trahv kvaliteeti ei taga. Lemminkäinen Eesti ASi juhi Priit Pertensi sõnul ei pane kõrgem trahv teid paremini ehitama.

rae
RAE KIVITEHAS

**GRANIIDIST
TÄRINGUKIVI
ÄÄREKIVI
MÜÜK JA
PAIGALDUS**

www.raekivitehas.ee e-mail: info@raekivitehas.ee tel 555 00 560

PIL

**Ehitusrubriigi
standardreklaam**
42x57 mm
hinnaga **30 €**

Reklaami tellimine:
Ellen Ostrat
ellen.ostrat@aripaev.ee
Tel 667 0146, faks 667 0200

PAVE EDGE

**revalkivi
systems**

www.revalkivisystems.com

Puidubörs igal kolmapäeval

reklaam

TEL 667 0068

kood	materjal	möödud (mm)	kogus (tm)	1 tm hind (€)	kontaktandmed
------	----------	-------------	------------	---------------	---------------

Müük

SAARE-, TAMME-, PÕÖGI-, LEHISE- JA KASE-SAEMATERJAL; PÕÖGIST JA TAMMEST SISEVOODRILAUAD, PÄRNAPUUST SAUNALAUAD; TAMMEST, SAAREST, PÕÖGIST SISESEINA VOODRILAUAD, ERIMUSTRITEGA	eri möödus	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 504 8445, 527 6943 jaak.kalm@puiduari.ee
---	------------	-------------	-------------	---

Ost

KASE-SAEMATERJAL	25 × 75-150	piiramat	kokkuleppel	tel 503 7798, janno@meklar.ee
-------------------------	-------------	----------	-------------	-------------------------------

HAAVA ALUSMATERJALI MÄNNISAEMATERJAL	19 x 100 25 x 100 50 x 100	piiramat	kokkuleppel	tel 50 90 826, 56 672 675, riina@nelia.ee
---	----------------------------------	----------	-------------	---

ANDER OÜ
www.maakivi.eu KIVI

maakivist-,
fassaadi-,
interjööri-,
kõnnitee-
nõlvakindlustuskivi

kontakt info@maakivi.eu
www.maakivi.eu
Tel 5049287

AVANT LAADURID

SAMI LIFT TÕSTUKID

SAMI www.sami.ee Tel 670 9040, 670 9621
AS SAMI; Tule 20, 76501 Saue sami@sami.ee

18. septembril Swissôtel Tallinn

ÄRIPÄEVA
SEMINAR

Muudatused omakapitalis: mida saab ja mida tasub teha?

Hannes Vallikivi

Rolan Jankelevitš

Aidi Kallavus

9.30–9.55
9.55–10.00Registreerimine ja hommikukohv
Seminari avasõnad

10.00–11.00

**Kontserni struktuuri optimeerimine:
ühinemised ja jagunemised**Tark Grunte Sutkiene partner ja
vandeadvokaat **HANNES VALLIKIVI**

11.00–12.00

**Muudatused omakapitalis:
mida saab ja mida tasub teha?**Tark Grunte Sutkiene partner ja
vandeadvokaat **ROLAN JANKELEVITŠ**
Lõuna

12.00–13.00

13.00–14.00

**Kas kasumi jaotamine on alati
maksustatav?**Tark Grunte Sutkiene advokaat ja
maksuspetsialist **AIDI KALLAVUS**
Küsimused – vastused
Seminari lõpetamine14.00–14.15
14.15–14.20

Äripäev

TARK
GRUNTE
SUTKIENESeminari **soodushind** kuni 07.09.2012 registreerudes
159 eurot (+km), hiljem registreerujatele 199 eurot (+km).
Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0411** või
www.seminar.aripaev.ee

toostusuudised.ee

Äripäeva Tööstusuudised ja Kitman Thulema kutsuvad

Kitman
Thulema
juhatuse liige
Ilo Rannu11. septembril **TÖÖSTUSE KLUBI**
Kitman Thulema külastusele**Kuidas Venemaal äritegevust arendada –
Kitman Thulema kogemus.**Kitman Thulema juhatuse liige **ILO RANNU** ja
müügiesakonna juhataja **AIVO SIKKA****Tutvumine Kitman Thulema tootmisega**
Äri võimalused ja iseärasused Valgevenes**IGNAT BOBROVICH**, Innopolis Konsultatsioonid
(ettekanne on vene keeles)Üritus toimub ASis Kitman Thulema, Kesk-Sõjamäe 3, Tallinn.
Algus 11. september kell 10.00 ja orienteeruv lõpp kell 13.00.

Äripäev

Registreerimine ja lisainfo
telefonil **513 4004** või e-posti aadressil
tanel.raig@aripaev.ee
Hind 59 eurot + km.INNOPOLIS
Bridging the Gaps

KITman THULEMA

11. september Meriton Grand Conference & SPA Hotel

ÄRIPÄEVA
SEMINARKas **TASUMATA ARVETE** tekkimist on võimalik ennetada?
Miks osad ettevõtted on **PROBLEEMSETE KLIENTIDE** käsitlemisel
edukamad kui teised? Kuidas teha **VÖLANÕUDE PROTSESSIS**
efektiivset koostööd erinevate instantsidega? Jagame ohtralt praktilisi
näpunäiteid ja nõuandeid oma ala ekspertidelt!**Milline on seis Eesti krediitpoliitikas?**
Krediidiinfo krediitihalduse juht Jaan Kurvet**Kuidas tagada õiguslikult korrektne alus võlgade
sissenõudmiseks**Advokaadibüroo Raidla Lejins & Norcous partner, vaidluste lahendamise
valdkonna juht **ARNE OTS****Kogemuslugu – kuidas toimub võlgade sissenõudmise
protsess Elisa Eesti AS-s**
Elisa Eesti krediitiosakonna juht **HELERI DROBET****Kuidas pankrotihalduriga efektiivselt koostööd teha?**
Pankrotihaldur **VELI KRAAVI****Kuidas kohtutäituriga
efektiivselt koostööd teha?**
Kohtutäitur **ARVI PINK****Kuidas inkassofirmaga
efektiivselt koostööd teha?**
Julianus Inkasso juhatuse esimees
ÜLAR MAAPALU**Kuidas pidada võlglastega
tulemuslikke läbirääkimisi?**
Julianus Inkasso suurnõuete
võlamenetleja **OLIVER INSLER**Praktilised
tegevused
VÖLGADE
sissenõudmiselÄripäev
Meriton HotelsHind 199 eurot + km. Kahe või enama isiku korraga registreerimisel
ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele 5% soodustus.
Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0020** või
www.seminar.aripaev.ee

AVARDA OMA VAADET

Raamatupidaja.ee kutsub **10. septembril 8.45 – 11.15**

PEARAAMATUPIDAJA KLUBISSE

Radissoni Blu Hotell Tallinn, Lounge 24s (Rävala pst 3)

Töövaidlusi tekitab enam töötaja palk, miks?

Eestis tekitab enam töövaidlusi töötasu nõuded. Need moodustavad ligikaudu 75% kõikidest esitatud nõuetest ütlis Tööinspektsiooni juriidilise osakonna juht Niina Siitam online-intrvjuu küsimustele vastates.

Külalised:

Tööinspektsiooni juriidilise osakonna juht
NIINA SIITAM,
Tööinspektsiooni Põhja inspektsiooni
tööinspektor-jurist **KAIA TAAL**

Kohtumiseni klubis
Juuli Laanemets
Raamatupidaja.ee toimetaja-projektijuht

Äripäev Radisson BLU
HOTELL TALLINN

Registreerimine ja lisainfo
telefonil 6670 106 või
e-posti aadressil
juuli.laanemets@aripaev.ee
Hind 59 eurot + km,
km-ga 70,80 eurot.

lounge
group and chair out

Müügijuhtimise Aastakonverents 2012 esilinastub Solaris kinos 13. septembril

RAIN
VÄÄNA

SAMI
SEPPÄNEN

MARGUS
KASTEIN

KAISI
KASK

ALAR
OJASTU

JÜRI
PREOBRAZENSKI

müügijuht kahe x tule x vahel

Tippjuhi ootused ja nõuanded müügijuhile •
Tippmüüja ootused ja nõuanded müügijuhile • Kolm
dramaatilist lugutippjuhi, müügijuhija müügiinimese
suhtest • Kahe tule vahel – kuidas toime tulla?

Osatäitjad: Elisa Eesti juht **SAMI SEPPÄNEN** • Saku Õlletehase juht
MARGUS KASTEIN • Lindström Eesti juht **RAIN VÄÄNA** • Eduelamus
OÜ treener ja konsultant **ALAR OJASTU** • Kinnisvarabüroo EPICENTER
tippmaakler **JÜRI PREOBRAZENSKI** • LHV tippmüüja **KAISI
KASK** • EMT personalijuht **TERJE KUUSIK** • Microsoft'i Baltikumi
personalijuht **MERLE LINDMAA** • Go Traveli
juht **MATTI PRUUL** • prof **MARE PORK**
• treener-konsultant **MIHKEL REINSALU**

Viimased vabad kohad
199
eurot

elisa

AVISION

ESTONIAN AIR

Best Sales Äripäev

Konverentsi **soodushind** kuni 06.09.2012 registreerudes
199 eurot (+km), hiljem registreerujatele 239 eurot (+km).
Kahe või enama inimese osalemisel ühest maksjaettevõttest
kehtib hindadele soodustus 5%. Lisainfo ja registreerimine
telefonil 667 0411 või **www.seminar.aripaev.ee**

Telli ja võida pakett
kahele "Tervise
heaks" Tallinn Viimsi
Spas.

Pakett sisaldab
kliinilist koormustest,
toitumisoostamist, osalemist
rühmatreeningutes, massaaži,
sauna- ja vabaajakeskuse
kasutamist ning kepikõndi.

www.spatallinn.ee

SÕNA SAAVAD NAISED:

ehedad ja valusad
lood naistevahelisest
vägivallast, vaenust
ja konkurentsist tööl.

Kuidas kaitsta end
pahatahtlike naiste eest

Äripäev

ETTETELLIMISHIND: 22,08 €
TÄISHIND: 24,56 €

**KUU
RAAMAT**

Äripäev raamatuklubi

Jälgige meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi
ja Facebookis

ÄRILAUSE

» Janek Mägi: Tarbimine on majanduse ainus mootor, mitte rahaühik või raha ise.

Suhtekorraldusfirma Powerhouse'i juhataja kirjutas eilses Äripäevas, et kui ka euro peaks põruma, läheb elu ikka edasi.

ÜKS KÜSIMUS

Valitsus alustas eile tuleva aasta riigieelarve koostamist.

Kas planeerite järgmise aasta eelarvet tehes palgatõusu?

MARGUS KASTEIN
Saku Ühistehase juhatuse esimees

Tuleva aasta eelarvet tehes vaatame palgatõusu konservatiivselt. Kriisi ajal me palku palju ei vähendanud. Proovisime töötada efektiivselt. Sellest tulenevalt ei ole me võrreldes teiste ettevõtetega, kes palku vähendasid, pidanud töötajate palka kuigi palju tagasi tõstma. Selle aasta alguses vaatasime palgad üle ning tõus oli keskmiselt 5%. Järgmiseks aastaks ei saa anda lubadust, et tõstame palka, aga vaatame seda ametipositsioonide lõikes.

KAIDO KAARE
ASi Kalev tegevdirektor

Sel aastal tõstisime palku keskmiselt 7%, praegu täiendavat palgatõusu ei planeeri. Kõik sõltub tööturu arengutest ka. Kui septembri lõpus-oktoobri alguses hakkame eelarvet tegema, siis vaatame uuesti üle tööturu seisu, turuanalüüsid ning prognoosid. Kui tööjõuturg sel aastal veel areneb, siis me ei välista palgatõusu. Praegu me seisame silmitsi probleemiga, kus otsime lisatööjõudu, mida turul võtta ei ole.

VELJO IIPITS
Salvesti nõukogu esimees

Oleme sellel aastal tõstnud palku keskmiselt 7%. Arutame kindlasti, kas peaks ka järgmisel aastal palku tõstma. Kas ja kui palju, vaatame vastavalt sellele, mida prognoosid ja numbrid näitavad. Palgatõusu teema on meie jaoks igal juhul oluline, sest oma töötajate eest tuleb hoolitse da. Kindlasti ei tule palgatõusunumbrid sellised, nagu need olid varasematel aegadel.

LUGEJA ARVAB

» Samal ajal räägitakse nii meie majanduse langusest kui ka tõusust. Ilmselt oleneb see sellest, kes missuguse mätta otsast ja läbi missuguse prisma seda näeb. Oaas või kõrb, kuidas kellelegi.

Kommentaari artiklile "Majandusooas Eesti".

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Vainu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid, käsiraamatud, Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni **Internetis, iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetust kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Aivar Hundimägi | Meelis Mandel | Peeter Koppel | Marek Reinaas | Heido Vitsur

Kullastandardil puudub tulevik

Kõigepealt pean tunnistama üles oma "patu" – olen nimelt viimased neli aastat paigutanud teiste inimeste raha kulda. Teinud seda börsil kaubeldava fondi kaudu, mis järgib kullaunsi hinna liikumist. Kulla osakaal portfelli riskantsemast osast on aja jooksul moodustanud 5–10%. Kandev idee nendele paigutustele taga on olnud, et kuld on ajalooliselt toimunud hästi siis, kui finantssüsteemis on esinenud tõrkeid või mastaapsemat usalduse õhku haihtumist. See, seni end õigustanud tegevus on kaasa toonud viisakaid, kuid kirklikke vestlusi kolleegidega nii kodu- kui ka välismaalt.

Eriti kirklikuks on vestlus kippunud hinnatasemetega 1000 ja 1500 dollarit untsist ületamisel (1900 juures ei teinud nad piuksugi). Peamine mure on minu siira lugupidamise objektis olevatel õppinud professionaalidel, et ilma rahavoota vara hindamine pole võimalik. Siinkohal tuleb muidugi sisse erinevus lähenemisel "ilma rahavoota" ja "rahavoog on null" vahel. See on tekitanud olukorra, kus mind on vahest paigutatud samasse kategooriasse nendega, kes imetlusväärse usukindlusega räägivad, et ainus investeering on kuld, ainus raha on kuld ja ainus inimorganismi poolt täielikult omastatav metall on kuld ning seega sobib sellega kas või oma toitu kaunistada.

Aga see pole siinkohal nii oluline. Oluline on see, et kullast on saanud praeguseks mõnede muidu vägagi mõistlikke seisukohti väljendavate inimeste mõtetes ja retoorikas midagi, mis praeguse suhteliselt õnnetusse olukorda sattunud rahastusteemi amendumisel tooks õnne kõikide õuele, sest taas rahaühiku tagatisena kulda ehk nn kullastandardit kehtestades tekis rahastusteemi komponent, millest praegu kõige rohkem puudus on – distsipliin. Distsipliin tooks ka hinnastabiilsuse. Samas kas ikka tooks?

Keskpanga monetaripoliitilised otsused sõltuks vaid ja ainult sellest, palju neil keldris kollast metalli on. See sõltuks omakorda aga juba konkreetse riigi väliskaubandusbilansist ja sellest, kui kiiresti labidad käivad, et metalli maa seest kätte saaks. Kui panna rahaühik kulla külge n-ö kinni, peaks intressimäärasid tõstma iga kord, kui keldris kulda väheks kipub jääma. Siin aga tekiks juba päris tõsine majanduspoliitiline dilemma, et mitte öelda probleem – majanduspoliitika peab ideaalis olema ettevaatav ja kontratsüklikiline, kuid kullastandard suruks oma piiratuse tõttu keskpanga protsüklikalisele teele. Lühidalt öeldes, kui asjad on halvasti, antaks hagu alla ning võimendataks tsüklit negatiivses suunas. Rahaühiku millegi "päris" ja "püsiva"

REPLIIK

Eesti sammub Euroopast ees

Eesti astub ühte sammu Läänemeremaadega, kes näivad olevat ees Lõuna-, aga ka Kesk-Euroopast. Euroopa Keskpanga majandusprognoosi avalikustamise eel ütles Austria keskpanga juht Ewald Nowotny, et majanduslik ebakindlus Euroopas on süvenemas.

Nowotny öeldus peegelduvad valitsevad meeleolud. Eks ikka kipub olema, et igaüks näeb asju oma mätta otsast. Olles ühelt poolt vahetumalt seo-

PEETER KOPPEL
SEB privaatpanganduse strateeg

» Kuidas aga valija vastutustunde ja distsipliinini jõuaks, on allakirjutanu jaoks müstika valdkonda kuuluv küsimus.

kullalaadse külge sidumine tekitab pika, pideva ja piinarikka deflatsioonilise surve. Seda toestatavad ka ajaloolised andmed – kullastandardi tänaiste apologetide lubatavast hinnastabiilsusest polnud kullastandardi ajal juttugi.

Kui te ei usu, tasuks uurida mehhanisme, mis olid suure depressiooni põhjusteks ning kas kullastandardi ajal võis üldse rääkida hinnastabiilsusest? Seda enam, et kullastandardi fännklubis kuuluvad tõsiusklikud inflatsioonipelgajad sageli unustavad, et deflatsioon ei ole ka hinnastabiilsus. Standardist loobumisega kaasnenud paindlikkus võimaldas kasvul taastuda.

Nii jõuame praegu veel ettevaatliku järelduse juurde, et rahastusteem vajab distsipliini, mitte ankurdamist end diskrediteerinud standardi külge. Kui eeldame vähekenegi, et riigil/keskpangal võiks olla funktsioon majandustsükleid veidigi tasandada, käituda kontratsüklikiliselt, siis paraku on vajalik ka see, et riikidel siiski eksistee-riks (ajuti) eelarvedefitsiidid ja keskpangal oleks võimalik raha trükkida. Probleem ei ole arenenud maailmas mitte selles, et defitsiidid eksisteerivad, vaid selles, et need on sõna otseses mõttes käest ära. Ajaloo suurimate mõtlejate hulka kuuluv J.M. Keynes, kelle nime taha tänapäeval end enamik majanduspoliitilistest aferistidest peidavad, ei näinud ette, et defitsiite kasvatataks nii headel kui ka halbadel aegadel. Head ajad olid reserve kogumiseks – see on asjaolu, mille arenenud maailm on otsustanud unustada. Lisaks on ka standardi tingimustes majanduspoliitika ohjajatel vallatusi teha – meenutagem keiser Nerot, kes otsustas hõbeda osakaalu käibivates müntides tänastelegi poliitikele omaste eesmärki tõttu vähendada. Standard oli, kuid distsipliini mitte. Vastutustundlikud ja distsiplineeritud poliitikud on need, kes loovad usaldusväärse raha, mitte pime usk väärismetallidesse. Muidugi selliste parameetritega poliitikud eeldavad ka samade parameetritega valijaid. Kuidas aga valija vastutustunde ja distsipliinini jõuaks, on allakirjutanu jaoks müstika valdkonda kuuluv küsimus.

Seega, kullastandardil pole tulevikku. Ja selle taga ei ole need samad "pahad", kes takistavad piiramatu odava puhta energiaallika taruletulekut, ei luba Atlantist maakaardile kanda ja eurosotsialismil jätkuda. Kullastandardi vastu räägivad ülalkirjeldatud ratsionaalsed argumendid. See muidugi ei välista kulla- ja teiste väärismetallide kasutamist investeerimisinstrumendina. Minu kogemuse kohaselt raha panustamine ideele, et "poliitikud keeravad midagi korralikult untsu", on valdaval enamusel juhtudest veidigi pikemas perspektiivis kasumlik.

HARRY TUUL
arvamustoimetaja

» Kohanemine on kahtlemata eelis.

tud probleemidega lõunaosa-riikides ja teiselt poolt olema-ta läbi elanud tõeliselt sügavat langust nagu Balti riigid, ei ole Kesk-Euroopas ilmselt soovitud tunnistada, et ebakindlus on saanud Euroopa majanduse pärisosaks. Ebakindlus ei kao veel mitmete aastate jooksul.

Kuid vastupidiselt Kesk-Euroopale on vähemalt Läänemere ääres sellega harjuma hakatud. Sellest ei tehta enam suurt numbrit, vaid suhtutakse kui

uude normaalsusse. Seda näitab nii ettevõtjate kui ka tarbijate käitumine. Olgu selliseks riigiks Läti, Eesti või Rootsi.

Ja selline kohanemine on kahtlemata eelis. See lubab eba-määraste hirmude (mis küll saab), enesehaletsuse (lähed hullemaks) või ähmaste lootuste (taastub kiire majanduskasv) asemel keskenduda olemasolevate võimaluste ja lahenduste otsimisele. Loob vähemalt eeldused olla edukas.

**MAKSUAMET TABAS TARTUS HIIGELPETTU-
RID.** Maksu- ja tolliameti uurimisosakon-
na töötajad avastasid kriminaalmenetlus-
te raames kaks Tartus tegutsevat isikute
gruppi, kes korraldasid 650 000eurose
maksupettuse.

ASMANN: UKRAINA ÄRI SAILÄBI. Eesti
Raudtee uue juhi Ahti Asmanni jaoks oli
Eestisse tagasitulek loomulik, sest Ukrai-

na SEB äri müüdi maha. Eesti Raudteesse
sattus ta personaliotsingufirma kaudu.

**ÄRIPARTNER NÕUAB PEEP AAVIKSOO
PANKROTTI.** Täna otsustab Harju maako-
hus, kas määrata Peep Aaviksoole eraisi-
ku pankrotiasjas ajutine haldur. Aaviksoo
on oma ettevõtte laenudele andnud isik-
liku käenduse ja laenude tähtajad kukku-
sid juba eelmise aasta lõpus.

EDUKAS EESTI

Anname finantshariduse juba **põhikoolis**

**Tänapäeval sõltub tulevik
üha rohkem meie enda lange-
tatud otsustest, nii ka finants-
asjades.** Kuigi meile on kätte-
saadavad erinevad nõustajad ja
eksperdid ning koolides õpeta-
takse lisaks humanitaarainete-
le ka reaallaineid, oleks rahan-
dusliku kirjaoskuse õpetamine
nii eraisiku kui ka riigi tuleviku
kindlustamiseks juba põhikoo-
list alates vajalik.

Eelmisel aastal USAs tehtud
uuringust selgub, et enamik
lapsi alustavad täiskasvanuiga
puudulike teadmistega eelar-
vetest, laenudest ja intressidest.
Paljud lõpetavad rahalistes ras-
kustes juba enne, kui on endale
täiskohaga töö leidnud.

Sellel on suur mõju kogu
majandusele. Rahalistes ras-
kustes noored täiskasvanud on
väiksema produktiivsuse-
ga, kuna nad on laenumakse-
te graafikust maas või halve-
mal juhul suudavad ainult lae-
nu intressi maksta, suutmata
seetõttu pensioniks koguda ja
säasta.

**Samamoodi võivad finants-
raskused mõjutada ka demo-
kraatiat.** Rahanduslikes raskus-
tes inimesed on n-ö välja lülitu-

RAINER SAAD
Aripäeva börsitoimetaja

**Edukas
Eesti**

„**Majandus on seda ter-
vem ja tugevam, mida
targemad ja oskusli-
kumad on inimeste
otsused.**

nud demokraatiale kaasa rää-
kimisest ning keskendunud ai-
nult ühele asjale – võlgade ta-
gasimaksmisele. Kuna indust-
riaalajastust on saanud info-
ajastu, võiks nihe toimuda ka
haridussüsteemis.

Juba põhikoolis võiks noo-
ri valmistada ette finantstead-
mistega ning hakata rahandus-
likku kirjaoskust õpetama. Näi-
teks Austraalias ja Uus-Mere-
maal on kiiresti liigitud sel-
les suunas, et anda riigikooli-
de õpetajatele vastavaid rahan-
dusalaseid teadmisi. Austra-
lias valmistatakse õpetajad ette

andma sellist õppeainet nagu
raha. Erinevate finantsteenus-
te kättesaadavus on tänapäeval
kergem kui kunagi varem. Al-
guses ahvatlevana tunduv pak-
kumine võib kujuneda aastate-
pikkuseks õudusunenäoks. Tur-
vavõrgud on aga väikesed ning
noored peaksid sellepärast koo-
list lahkudes olema piisavate
teadmistega, mis aitaksid neil
elu jooksul vastu võtta mõist-
likke rahanduslikke otsuseid.

**Eesti haridussüsteemis eksis-
teerib küll majandusõpe.** Kuid
see on kättesaadav ainult güm-
naasiumiõpilastele. See jääb
saamata neil õpilastel, kes vali-
vad pärast 9. klassi ametialase
õppe kutsekeskkoolides või kel-
le edasine elu ei ole seotud har-
iduse omandamisega. Samuti
on majandusõpe liiga üldine ja
elukauge ega keskendu üksik-
isiku rahaasjadele.

Majandus on seda suurem,
mida rohkem inimesi on sinna
kaasatud. Majandus on ka se-
da tervem ja tugevam, mida tar-
gemad ja oskuslikumad on ini-
meste majanduslikud otsused.

ARVAMUSARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA
KAUBAMAJA, SAMPO PANGA JA ÄRIPÄEVA
ARVAMUSKONKURSI RAAMES

liitkate uuendamisest ning lõ-
petada perspektiivsete energia-
tehnoloogiate kasutuselevõt-
mise põhimõtetele. Sinna va-
hele jäävad hajaenergeetika ja
energiasäästu potentsiaali ra-
kendamise põhimõtted, regio-
naalse koostöö korraldus riig-
i energiavarustuse tagamisel,
energiapoliitika hädavajalikud
eripärad ELi piiririigis, piiran-
gute ning kontrolli seadmine
energia kasutamisele, energia-
aktsiiside põhimõtted jms.

**Kolmas teemade ring on kõige
kriitilisem.** Seal ei ole piisavalt
analüüse, on palju vastandlik-
ke huve ja otsusterahaline mõ-
ju on väga suur. Nii vajab põh-
jalikku diskuteerimist sooja-
majanduse, eelkõige kaugkütte,
edasine arendamine olukorras,
kus pärast 2020. aastat ei tohi
ehitada maju, mis vajavad suu-
remahulist välist energiatarnet;
tuleb koostada gaasituru aren-
damise regionaalne pikaajaline
kava; täpsustada põllumajan-
duse rolli energia "tootmisel";
kujundada energiapoliitika
transpordisektoris; analüüsida
energia hindadega seotud sot-
siaalpoliitilisi meetmeid jpm.

MIHKEL HÄRM

Maailma Energeetikanoorkogu Eesti rahvuskomitee
peasekretär

„**Konkurentsivõime
kasvatamiseks tuleb
kava sünkroniseerida
naaberriikidega.**

vad ning puudulikult kaetud
teemad. Esimesse gruppi kuu-
luvad elektrienergia varustus-
kindlust ja vedelkütuste reser-
videga seotu. Ei ole mõtet taas
pikalt-laialt arutada elektri-
tootmise varustuskindluse,
konkreetsete elektrijaamade ra-
jamise, taastuenergeetika toe-
tamise, põlevkivist vedelkütus-
te tootmise otstarbekuse või
Eesti-Soome vahelise ülekande-
liini ehitamise üle, need küsi-
mused on lahendatud.

Teises teemablokis tuleks
alustada kohalike primaarener-
gia ressursside kasutamise po-

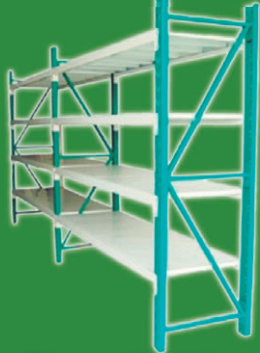
5. september 2012 **ÄRIPÄEV**
toimetaja Harry Tuul, tel 667 0182, e-post harry.tuul@aripaev.ee

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

**MÜÜGIL KASUTATUD
kontorimööbel,
kodumasinad,
metallriiulid jne.**

Tähetorni 21-i, Tallinn
Tel 55 26 608

www.Apuneks.ee

Toodetud Eestis

• Prysmian kaabliga
H07RN-F3G2,5 - 33m,
profitrummel 72€.

• H05VV-F3G1
35m trummel
IP44 pesad - 23€

www.profikaabel.ee

VÕLGLASED SOOMES?

Kiirhagiavalduste esitamine tasumata
arvete alusel. Nõustamine eesti keeles.

Mauren OÜ Seppo Maunula
info tel 55 64 64 74, seppo@mauren.ee

Allan Muuk

5. september (sünd 1962),
TV 3 reporter

Eesti Ajalehtede Liit õnnitleb

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

korraldab **26.09, 24.10 ja 21.11** koolituse:

AKTIIVSE TELEFONIMÜÜGI TREENING

Koolitaja on
**LEENA
KIVISILD**

Koolitus annab:

- teadlikkuse enda tugevustest ja arengukohtadest telefonimüüjana;
- võimaluse harjutada uusi telefonimüügi tehnikaid;
- praktilisi võtteid edukaks toimetulemiseks aktiivses telefonimüügis ette tulevate pingetega.

Koolituse hind on 399 eurot (+ km).

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil
koolituskeskus@aripaev.ee või koduleheküljel koolitus.aripaev.ee.

Äripäev

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

Juba 12. septembril!

KÕNELEMINE – SEE ON IMELIHTNE!

**Kuidas muuta oma kõne
veenvaks ja meeldejäävaks?**

Koolitus annab:

oskuse oma mõtteid selgelt ja arusaadavalt esitada;
juhiseid suurema esinemisjulguse ja -valmiduse
saavutamiseks;
arusaama kõne psühholoogiast ja tehnikast;
näpunäiteid, mille abil vältida esinemisvigu ja
ületada kõnetakistusi;
rea kasulikke harjutusi oma kõneoskuste
treenimiseks

Täpsemat kava vaata aadressil

www.koolitus.aripaev.ee

Koolituse hind on **279 eurot** (+ km).

Info ja registreerimine telefonil **667 0100**,
e-posti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee
või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee

Äripäev

Koolitaja on näitleja,
õppejõud ja
Invicta treener
MARTIN VEINMANN

ÄRIPÄEV 5. september 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post romet.kreek@aripaev.ee

0,62%

kasvas Toomase portfell kuu ajaga augustis.

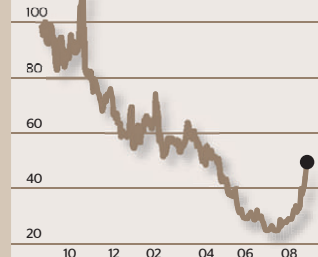
Investor Toomas on Äripäeva välja-mõeldud tegelane, kelle käsutus- se anti 2002. aastal alguses investeerimiseks miljon krooni reaalsel raha.

TÕUSJA

SEB soovitus investoritele
Vestase aktsiat osta tegi
firmale head.

Vestas Wind Syst.

48,15 DKK +8,57% ▲

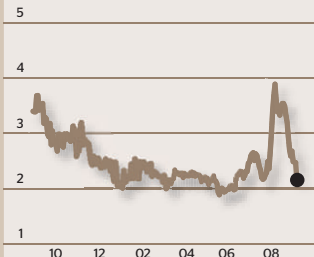

LANGEJA

Arco oli eile kaubelduim akt-
sia nii tehingute arvu kui ka
käibe poolest.

Arco Vara

2,20 EUR -11,29% ▼

Ä Portfell

Toomase portfell

aktsiaportfell
seisuga 31.08.2012
eurodes

02.01.2002

63 907,81

2002 2003 2004 2005 2006

Portfelli jagunemine

protsentides

RAHA

46,6

AKTSIAD

53,4

Apple tõusis esimeseks

	kogus	soetus, €	hind, €
APPLE	30	398,30	527,51
Royal Vopak	300	20,77	51,00
Microsoft	510	15,70	24,44
Burberry	700	15,61	17,01
Apranga	6000	1,89	1,90
Southern Copper	404	14,06	25,80
ABB	700	12,45	13,86
KGHM Polska	200	39,53	31,10
Apache	67	43,19	68,00
Cramo	500	8,18	8,09
Olympic EG	2500	1,47	1,40

ALLIKAS: ÄRIPÄEV

INVESTOR TOOMAS

Toomas ei märgi Pro Kapitali.

Dividendide sadu

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Et käimas on Pro Kapitali aktsiate avalik pakkumine, vaeb ka investor Toomas, kas aktsiat märkida või mitte.

Tegemist on igati tuntud ettevõttega, kes on jättnud märgi Tallinna linnapilti näiteks Kristiine keskuse näol ning jälle mõnegi tarbija ja turisti rahakotti. Paraku ei kuulu Pro Kapitali rajatud Kristiine keskuse osalus enam Pro Kapitalile, vaid Soome Cityconile. Pro Kapital, mis tegutseb Balti riikides ja Saksamaal, tahab kaasata raha, et arendada teisi kinnisvaraarendusi.

Ettevõtte pakub aktsiaid hinnaga 1,90 kuni 2,05 eurot ehk 1,5kordse raamatupidamisväärtusega. Tavainvestor saab märkida aktsiat vaid 2,05eurose hinnaga, juhul kui institutsionaalsed investorid märgivad aktsiat madalama hinna-

Kristiine keskuses müüdi osalus ära 8,25protsendise eeldatud renditootlusega.

ga, saavad ka jaeinvestorid aktsiad väljakujuneva pakkumishinnaga, mis on kõigile sama.

Dividendiaktsiat ei maksa Pro Kapitalist oodata. Arendustegevus nõuab raha ja midagi tagasi hakkab tilkuma alles siis, kui valmivad kaubanduskeskused annavad renditulu või saavad müüdnud. Ettevõtte märgib prospektis, et dividendi on makstud 1998. aasta ja 2004. aasta eest.

Ma ei pööraks ettevõtte P/E suhtarvule tähelepanu, kuna kasum saadi mullu Kristiine keskuse müügist ja oli erakordne. 2009. ja 2010. aastal oli ettevõtte kahjumis, nagu on ta olnud ka selle aasta esimesel kuuel kuul.

Renditootlus parem äri. Tänavu ja tuleva aasta alguses tegeldakse Tondi kvartali, Peterburi tee kaubanduskeskuse ja Riia eluasemekompleksi ettevalmistustöödega.

Kristiine keskuses müüdi osalus ära 8,25protsendise eeldatud renditootlusega. Sellise vara omanik meeldiks Toomasalegi, seda enam, et Pro Kapital kirjutas prospektis 2012. aasta esimese kvartali Colliers Internationali analüüsi põh-

jal, et Tallinna esmaklassiliste kaubanduskeskuste renditootlus oli 7,5 protsenti.

Sellise rahuliku rendikogumise äriga on kinnisvaraarendus riskantsem vaatamata tuumikomaniku Ernesto Preatoni väga suurtele kogemustele.

Sestap eelistab Toomas vaadata seekord pakkumist pealt, seda enam, et lühendit IPO võib ka tõlgendada "*It's probably overpriced*" ehk tõenäoliselt on IPO ülehinnatud.

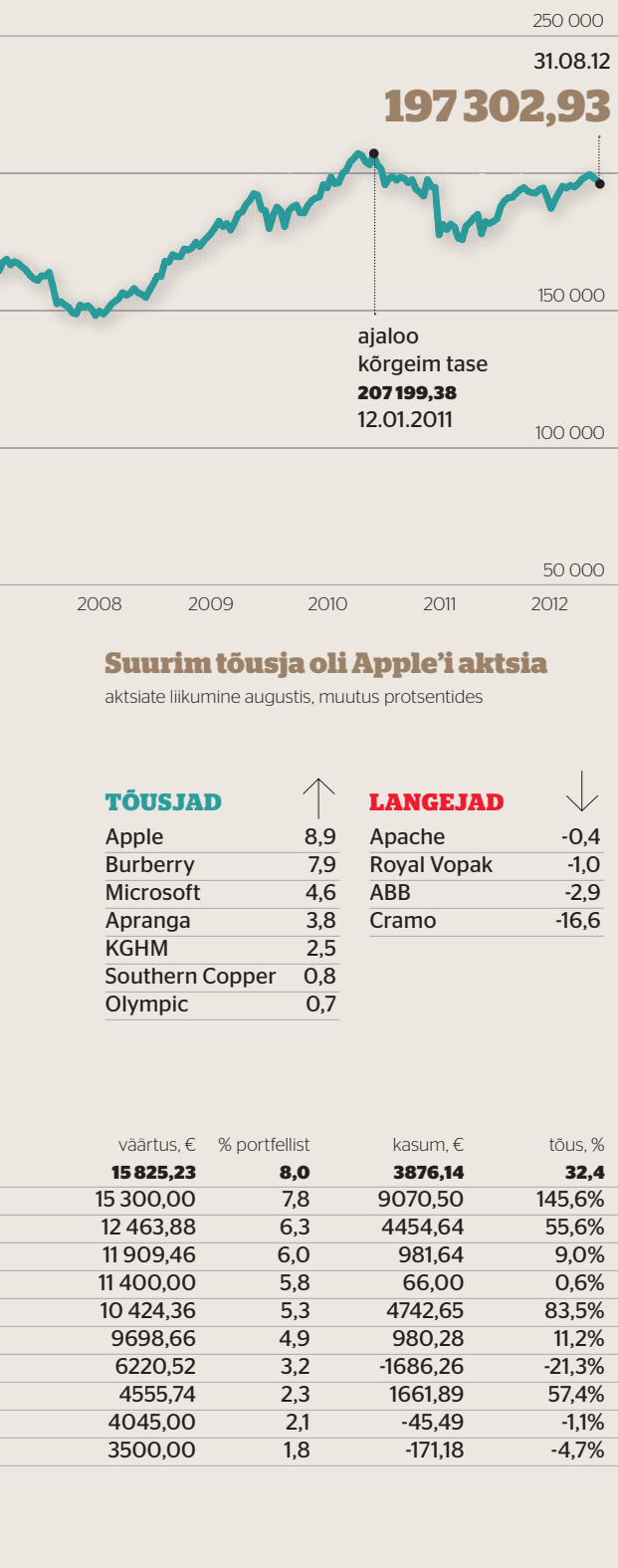
Ei maksa arvata, et tuumikinvestorid teaksid ettevõttest vähem kui potentsiaalsed väikeomanikud ning pakuksid poolmuidu võimalust omanikeringi astuda. Erandeid on eksisteerinud – kui aktsiate avaliku pakkumise kaudu on erastajaks riik.

Tallinna kaubanduspiindade omanik Soome börsiettevõtte on põhimõtteliselt huvitav. Siiski ei kiirusta Toomas Cityconi aktsiat ostma, kuna see on hinna-kasumi suhtarvult kallis (P/E 33), kuigi dividenditootlus on atraktiivne (6,2 protsenti). Aktsia hinna ja raamatupidamisväärtuse suhte on 0,76.

NUMBER

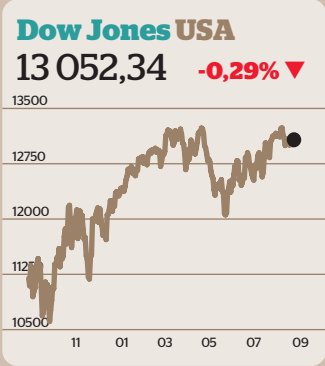
14%

kasvas Chrysler Groupi augustikuine müük võrreldes aasta varasemaga. Tegu oli ühte-kokku 29. järjestikuse kuuga, kui firma on suutnud enda müüki kasvatada.

22 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 5. september 2012
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

Valmib koostöös advokaadibürooga **VARUL** <http://www.varul.com>

Lepingud Näidised ja kommentaarid

Neli korda aastas täienev käsiraamat sisaldab võlaõigusseaduse üldosa
ja praktikas kõige rohkem levinud lepingute kommentaare ja näidiseid

Autorid:

Marko Kairjak (peatoimetaja), Ants Mailend,
Karl Haavasalu, Sergei Jegorov, Peeter Viirsalu

kasiraamat.aripaev.ee

Äripäev

info ja tellimine: 667 0100

**Äripäeva
käsiraamat**

AASTAARUANDED -
online infopank Agent
pakub soodsaimat võimalust
ettevõtete aastaaruannete
vaatamiseks

Agent teab!

Isikliku Agendi tellimiseks võta ühendust!

agent.aripaev.ee **agent** 667 0007
Äripäeva infopank

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,13	3,25	3,18	-	16,32	7,43	20,28	-	21 924 251
Avaroni Privaatportfell B, EUR	12,78	12,78	12,78	-	8,56	5,08	21,31	-	4 303 986

Compensa Life

31.08

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,23	-	12,90	6,60	10,60	0,50	4 598 165
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,55	-	4,40	5,10	5,20	-	419 764

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.07.2012. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.07.2012.

Danske Capital AS

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,94	0,95	0,95	1,06	7,29	6,32	4,86	2,00	10 215 753
Sampo Pension 50, EUR	1,08	1,09	1,09	1,54	7,93	7,31	5,02	1,44	136 574 138
Sampo Pension Intress, EUR	0,86	0,87	0,87	0,68	6,18	5,36	4,34	3,40	3 096 320
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,34	1,37	1,35	8,09	10,30	11,04	9,08	2,35	2 816 593
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss, EUR	0,74	0,76	0,75	3,27	7,00	5,22	4,11	0,00	133 121

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,90	0,91	0,91	0,01	4,35	3,95	4,12	4,30	8 125 170,77
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,07	1,08	1,08	1,98	7,52	5,61	5,69	0,24	36 526 351,48
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,60	0,60	-	5,67	3,29	-	-	1 222 276,73
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,82	0,83	0,82	2,13	8,59	8,07	-	-	458 636,13
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,85	0,87	0,86	2,91	9,00	8,26	-	-	498 381,31
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,80	0,82	0,81	3,95	8,01	5,91	-	-	517 434,82

LHV Varahaldus

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,31	1,32	1,32	2,11	10,30	5,55	7,13	3,29	131 514 911
Pensionifond M, EUR	1,05	1,06	1,06	1,37	8,45	5,32	6,66	5,23	20 310 813
Pensionifond S, EUR	1,14	1,15	1,15	0,81	6,46	4,98	6,20	7,25	30 503 134
Pensionifond XL, EUR	1,11	1,12	1,12	2,32	10,64	5,19	6,46	3,30	31 832 534
Pensionifond XS, EUR	1,05	1,06	1,06	0,74	6,59	5,35	6,54	6,92	7 350 945
Täiendav Pensionifond, EUR	1,22	1,25	1,23	8,17	10,86	5,38	7,39	1,22	4 128 983
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	7,82	8,06	7,90	13,58	7,99	7,48	6,64	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,00	5,15	5,05	13,64	7,99	7,46	6,63	-	3 728 162
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,82	7,98	7,90	15,18	8,82	1,57	1,89	-5,31	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,00	5,10	5,05	15,17	8,80	1,55	1,89	-	1 257 964

Nordea Pensions Estonia

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,89	0,90	0,90	2,31	8,24	8,69	6,83	0	41 722 022,75
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,72	0,73	0,73	3,02	9,22	10,54	0	0	4 416 449,14
Nordea Pensionifond B, EUR	0,86	0,87	0,87	1,55	7,75	8,09	5,94	0	9 380 750,97
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,81	0,81	0,80	5,45	5,82	4,63	0	1 801 396,74
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,04	1,07	1,05	12,50	9,83	12,6	8,94	0	2 696 341,53
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,69	0,70	0,69	0,00	6,4	7,26	0	0	411 089,41

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensallife.ee, www.compensallife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK EESTI Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

151

miljardi dollarilist pakkumist valmistab Daily Stari andmeil ette Manchester City, et tuua vutitähkt Cristiano Ronaldo Madridist tagasi Manchesteri.

Kristjan Lepik: Arvestama peab sel-lega, et projektide teostumiseni läheb mitu aastat ning seega peab investeerimisel olema ka kannatust.

Tarkinvestor.ee asutaja hoiatab, et Pro Kapitali aktsia peaks sobima eelkõige pikema kannatusega investoritele.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	111,64	111,08	111,08	-	5,69	6,49	-	-	-
Konservatiivne, EUR	109,43	108,35	108,35	-	3,06	3,26	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	108,86	107,25	107,25	-	1,57	1,50	-	-	-
Progressiivne, EUR	103,65	101,61	101,61	-	-0,58	-0,88	-	-	-
Agressiivne, EUR	107,75	105,64	105,64	-	-0,19	-0,72	-	-	-
Investeeringusportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	136,23	135,55	135,55	-	6,49	7,36	6,11	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	121,07	118,69	118,69	-	-7,47	-11,23	5,39	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	103,96	101,92	101,92	-	4,45	-4,98	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	135,42	132,76	132,76	-	2,19	2,27	3,95	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	149,19	146,27	146,27	-	8,09	3,69	5,47	-	-

Swedbank Investeeringimisfondid AS

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,79	0,79	0,79	2,20	5,19	4,97	3,40	1,59	38 779 789,94
Pensionifond K2, EUR	0,86	0,86	0,86	3,41	6,92	6,02	4,72	-0,46	145 646 116,59
Pensionifond K3, EUR	0,99	1,00	1,00	5,57	8,36	8,68	6,52	-1,46	362 217 031,91
Pensionifond K4, EUR	0,72	0,73	0,73	9,52	9,92	12,04			23 075 448,95
Pensionifond V1, EUR	1,13	1,15	1,14	4,08	7,60	7,84	5,33	-1,80	8 249 659,02
Pensionifond V2, EUR	0,86	0,88	0,87	7,04	8,33	8,99	6,72	-4,20	16 198 939,40
Pensionifond V3, EUR	0,99	1,01	1,00	11,20	9,50	11,04	7,62	-7,57	32 201 831,14
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	3,91	4,01	3,95	23,46	2,26	-6,23	3,68	-17,61	6 049 299,11
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	7,57	7,76	7,65	23,68	25,52	7,20	3,62	-23,51	25 614 489,31
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	2,96	3,04	2,99	22,98	14,81	3,97	-6,40	-28,97	7 264 567,56
Fondifond 100, EUR	9,18	9,41	9,27	14,38	10,91	10,57	8,66	-6,95	60 821 980,49
Fondifond 30, EUR	10,55	10,82	10,66	5,38	8,30	7,33	5,32	-0,79	13 685 660,60
Fondifond 60, EUR	9,99	10,24	10,09	9,16	9,67	9,22	7,20	-3,59	50 485 802,31
Venemaa Aktsiafond, EUR	14,92	15,30	15,07	30,26	15,36	2,59	15,18	-9,33	50 940 590,94

ASSEB Varahaldus

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiline Pf, EUR	0,706	0,713	0,713	3,00	6,47	5,36			7 355 047,12
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,895	0,904	0,904	0,88	4,83	3,95	4,61	4,63	50 452 840,28
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,812	0,821	0,821	1,01	3,84	3,44	4,12		10 982 206,93
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,931	0,941	0,941	1,70	5,61	4,08	5,06	-2,45	251 312 999,86
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,865	0,882	0,874	13,35	9,15	8,65	7,98	-5,10	12 939 254,04
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,114	1,136	1,125	3,92	5,12	4,07	4,89	-1,25	9 994 951,10
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,762	6,898	6,830	11,540	9,890	11,350	8,730	-7,450	3 826 657,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,173	8,338	8,255	8,110	8,960	9,050	7,030	-5,120	5 808 368,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,373	10,582	10,478	3,840	8,780	7,970	6,350	0,550	1 052 344,00
SEB Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	12,631	12,631	12,631	5,450	14,850	9,620	8,940	4,600	61 781 476,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,157	9,342	9,250	13,140	9,170	0,370	6,940	-2,990	2 483 439,00
SEB Kasvufond A, EUR	5,933	6,053	5,993	22,180	14,460	-6,400	4,610	-8,450	13 327 349,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	98,920	99,415	98,920	3,980	-0,460	-3,520	-2,860	-	33 493 094,80
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,455	1,455	1,455	3,000	8,810	8,330	5,840	4,200	380 230 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	128,147	128,147	128,147	3,120	3,300	6,830	5,860	-	88 900 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	123,235	124,467	123,235	3,900	9,870	12,380	-	-	1 802 190 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,130	-0,220	-0,090	-0,020	-	50 790 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,201	104,233	103,201	-	3,320	-	-	-	-
SEB Strategy Defensive Fund	104,124	104,124	104,124	-	2,560	-	-	-	131 030 000,00
SEB Strategy Growth Fund	101,913	102,932	101,913	-	2,020	-	-	-	-
SEB Strategy Opportunity Fund	101,909	102,928	101,909	-	2,100	-	-	-	-
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,762	0,778	0,770	16,060	11,340	17,810	13,090	-1,980	83 460 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,604	2,656	2,630	20,320	16,940	1,260	4,970	-8,550	119 470 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,506	2,556	2,531	17,380	7,800	-11,220	5,550	-10,500	81 170 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,434	9,624	9,529	25,250	10,180	-5,490	13,680	-2,140	278 660 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,128	2,170	2,149	18,590	14,270	17,210	6,870	-7,680	14 570 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1134,738	1157,662	1146,200	18,800	13,500	18,000	7,350	-8,410	14 150 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,148	3,212	3,180	18,390	14,920	18,260	8,020	-7,020	165 830 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,596	6,730	6,663	22,550	18,900	17,990	10,560	-3,030	67 000 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	162,542	165,826	164,184	21,490	16,550	12,000	-	-	39 880 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,806	3,882	3,844	17,730	14,280	26,430	15,510	1,180	179 200 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,374	0,382	0,378	21,610	-2,450	-3,150	-1,290	-9,020	26 420 000,00
SEB Asia ex Japan Fund, EUR	6,563	6,695	6,629	18,930	10,910	11,990	13,810	1,630	170 510 000,00
SEB Asia Small Caps ex Japan Fund, EUR	3,165	3,229	3,197	18,050	18,160	8,500	9,300	-3,920	57 500 000,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	45,575	46,031	45,575	20,350	26,210	50,070	-	-	100 690 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,214	3,278	3,246	11,250	13,840	27,620	15,790	4,010	23 570 000,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,440	13,712	13,576	10,000	-5,720	-5,780	0,200	-	1 309 070 000,00
SEB Key Select, EUR	9,555	9,700	9,652	3,120	0,260	-2,480	-2,270	-	93 300 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	149,798	152,824	151,311	20,260	16,960	10,280	-	-	185 650 000,00

* Vahendatavate fondide tagasisvõtmis- ja väljalaskehind saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.06.2012.

Trigon Funds

03.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	87,38	90,05	89,16	29,31	-7,55	-25,55	-12,41		7 154 105
Balkani Fond, EUR	12,16	12,60	12,35	29,53	31,67	12,50	1,96	-17,41	6 587 204
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	155,54	160,30	158,71	23,47	13,35	4,70	5,99		4 019 567
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	11,69	12,11	11,87	28,30	9,76	-6,18	-4,49	-17,96	1 762 284
Uus Euroopa Väärtusfond, EUR	18,68	19,34	18,96	17,92	15,10	10,84	11,08	-9,37	15 301 461
Venemaa Top Picks Fond, EUR	19,74	20,45	20,05	35,56	6,05	-2,87	21,20	-5,15	9 457 813

Koolitus- ja arenduskäsiraamat

Värskes täienduses

- Personali koolitus ja arendus organisatsioonis
- Mida peaks teadma enne välisteenus kasutamist
- Praktikakogukond organisatsioonis
- Mikro- ja mobiilse õppe eelised ja puudused
- Praktikut praktikule: e-õpe Swedbankis

Käsiraamatu peatoimetaja Annika Allikas

Käsiraamat ilmub koostöös

Excellence Koolitus- ja Arenduskeskuse OÜ-ga

kasiraamat.aripaev.ee/arendus

Tellimisinfo telefonil 667 0100

TEGIJA TURUL

Kristjan Lepik: Avaliku info pealt on väga keeruline hinnata projektide praegust väärtust. Seega vähemalt minu kui investori jaoks ei ole see IPO piisavalt atraktiivne.

Kuigi Tarkinvestor.ee asutaja ütles, et Tallinna börsiga taasliituv Pro Kapital Grupi makromajanduslik perspektiiv paistab atraktiivne, ei tundu talle kui investorile firma IPO piisavalt atraktiivne.

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

TÕUSJAD

Vestas Winds Systems

48,24 DKK

+8,77%

Telefonica

10,53 EUR

+3,59%

Veolia

8,69 EUR

+3,19%

Comptel

0,39 EUR

+2,63%

Molycorp

11,81 USD

+2,61%

Stonesoft

1,61 EUR

+1,90%

↑ Tallinna börs on Baltimaades jätkuvalt suurim tegija. Augustis mahtus aktsiate käibe suuruse poolest esimene Leedu börsifirma Balti arvestuses alles neljandale kohale. Lätl polnud top 10-sse aga üldse asja.

Samsungil tuleb veel Apple'it kopeerida

Pärast augusti lõpu kohtuotsust, mille järgi Samsung rikkus Apple'i patente, satub Lõuna-Korea firma surve alla Apple'it veelgi kopeerida. Muuta tuleb kogu disainiideoloogiat.

California kohtu otsus vaid kinnitas nägemust Samsungist kui sabassörkijast, mitte trendiloojast. USAs kaheksa telefoni müügikeeld koos kopsaga kahjumiga võiks olla piisav argument Samsungile anda firma disainimeeskonnale vabamad käed ja muuta senist ideoloogiat.

Kuid sellise fundamentaalse kultuurimuutuse jaoks tingimuste loomine ei saa olema kerge, eriti tööstuses, kus loomingulise lati seadis üles varalähkunud Steve Jobs.

“Nad peavad muutma innovatsiooni mudelit,” ütles Bloombergile disainifirma Ziba asutaja Sohrab Vossoughi, kelle klientide hulka kuulub teiste hulgas ka Samsung. “Mõtlemiskultuuri muutmine saab olema suurim takistus.”

Tarbijad võivad võita. Esimene väljakutse Samsungile on uue põlvkonna telefonide loomine, mis oleks Apple'i iPhone'idest võimalikult kaugel. Uued seadmed on ilmselt mitmekesisemad, neil on juhtnupud teises kohas ja on teise kujuga kui lihtsalt ümarate nurkadega ristkülikud, leidis General Patent tegevjuht Alexander Poltorak.

“Nad peavad Apple'i disainist eemalduma,” ütles Poltorak. “Samsungi tooted näevad välja nagu koopiad. Kohtunik andis mõista, et muutused peavad olema olulised.”

Kui algul levis eelarvamus, et tarbijad kaotavad kohtuotsuse tõttu, siis tegelikult võivad nad hoopis võita. Mitu analüütikut on seda meelt, et nüüdsest kiirendab Samsung n-õ painduvate ekraniide arendamist. Ehk tegu on toodetega, mida saab väanata, keerata või isegi voltida. Siin tulevad Samsungile kindlasti abiks teadmised kõrglahutusvõimega (HD) televiisorite tootmisel, kus ta on turuliider.

Vossoughi sõnul on Samsungil 20 korda rohkem disainereid kui Apple'il, kuid liiga palju häid ideid visatakse lihtsalt minema. Apple'il on 15 disainerit, kuid firma minimalistlikke disaini peetakse mitmetel seadmetel maailma parimateks.

FREDY-EDWIN ESSE
fedy-edwin.esse@aripaev.ee

”Nad peavad muutma innovatsiooni mudelit. Mõtlemiskultuuri muutmine saab olema suurim takistus.

ANALÜÜS

Swed tõstis Apranga hinnasihti

Apranga eile teatatud rekordilise kuu müügi tulemusel otsustas Swedbank tõsta aktsiasoovitust, öeldes, et firma kasvunumbrid olid väga muljetavaldavad.

Apranga augustikuine jaemüügikäive oli 55,2 miljonit litti, kasvades aastaga 26,3%. Varasem rekord pärines 2008. aastast, kui müüdi 51,3 miljonit liti eest.

Samas toob Swedbank välja, et 2008. aasta augustis oli avatud kõigest 90 poodi umbes 57 000 ruutmeetrit. Praegune rekord saavutati 130 poega 65 600 ruutmeetrisel pinnal.

Swedbanki sõnul on müügikasv nii Lätis, Leedus kui ka Eestis vägagi muljetavaldav, sest müügipind on aastaga kasvanud Leedus 4% ja Eestis 2% ning Lätis on praktiliselt muutumatu.

Swedbank otsustas jätkuva käibe ja efektiivsuse kasvu tulemusel tõsta nii kasumi kui ka käibeprognoosi. Pank ootab, et Apranga teenib sel aastal 421 miljonit litti käibena ning 33 miljonit puhaskasumina. Pank tõstis Apranga aktsia uue hinnasihi 2,15 euroni ja säilitab soovitusel osta.

VÄÄRISMETALL

Hõbe rallib kullast kaks korda kiiremini

Nii tööstus- kui ka väärismetallina tuntud hõbe on viimase kahe nädalaga rallinud üle 10 protsendi, ületades sellega kulla 4protsendise tõusu üle kahe korra.

Enimkaubeldud detsembri tähtajaga hõbeda futuur on praegu tõusnud 2,65% 32,27 dollarini.

“Hõbe paistab rohkem reageerivat nõrkadest andmetest tingitud leevenduse järeldustele,” ütles Singapuris asuva ANZ toorainete vanemstrateeg Nick Trevethan, kes lisas, et tugevus põhimeetallide hindades on samuti hõbedat toetanud, vahendas Reuters.

Investorid soovivad väärismetalle kui kaitset võimalike inflatsiooniriskide vastu, mida majanduse leevendamine kaasa võib tuua. Kulla detsembri tähtajaga futuur on praegu tõusnud pool protsenti, 1694 dollarini, kuna kogu maailma tootmisandmed tekitasid spekulatsiooni suurte keskpankade leevendamise järele.

LANGEJAD

Nokia

2,28 EUR

-3,72%

BMW

55,41 EUR

-3,04%

Volkswagen

123,50 EUR

-3,02%

Metso

28,06 EUR

-2,74%

Assa Abloy

199,30 SEK

-2,69%

Outokumpu

0,69 EUR

-2,54%

↓ Euroopa Komisjon surub börsifirmadele sookvoote. On tehtud ettepanek, et Euroopa börsifirmade juhtkonnas peab alates aastast 2020 olema vähemalt 40 protsenti naisi, vastasel korral võib tulevikus firmat trahvima hakata.

Attack
HEAT TECHNOLOGY PRODUCER

VALI ENERGIASÄÄSTLIK JA TÖÖKINDEL KATEL!

TUTVU KA PÄIKESEKÜTTE LISAVÕIMALUSTEGA

SAKSA TEHNOLOOGIA
10 AASTASE GARANTIIGA!

Vaillant

Soojuspumbad, päikeseküttesüsteemid

Radiaatorikeskus
www.radiaatorikeskus.ee

SUUR VALIK JA OPERATIIVSUS-
PIDEVALT LAOS
ÜLE 15 000 RADIAATORI!

jaga termolux Lican zehnder